

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr. egy óra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos:

Kutasi Imre.

Szerkesztő:

Katona Imre.

Szerkesztőség: Piac-utca 1824. sz. Szikszay-féle ház.

Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház.

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.

Egyes szám 4 kr.

Márczius 15-én.

Debreczen, márczius 15.

A magyar szabadság hajnalának emlékünnepe szabad sziveink tiszta öröme messze tájról felénk borongó fellegvet árnyékot.

Márczius tizenötödike piros betűs napja a magyar nemzetnek. Más országokban az ily ünnepnapokon a piros betű honfi-vért jelent, mely a hazáért, a szabadságért folyt. — Nekünk a márczius 15-ének piros betűje nem a kiömlött vért, de a szabad ország tiszta, zavartalan, napfényes öröme jelent. A magyarok Istene megáldott minket azzal, hogy szabadságunk születése napján nincs semmi siratni valónk. Máshol, az egész világon mindenütt, mikor a szabadság megszületik, a forradalom iszapja tapad az égi virág szűz szirmaihoz; anyák könnye, hősök vérverítéke, özvegyek, árvák siralma, haldokló nyögése kíséri megdöbbentő gyászkarban az öröm ujjongását. Márczius 15-ike, a magyar szabadság hajnala, az egyetlen forradalmi nap a világtörténelemben, melyhez vér nem tapad.

És ime a Gondviselés úgy akarta, hogy ma, a mi örömünk e mindig verőfényes évforduló ünnepen, — a magyar nemzet örömebe egy csepp öröm vegyüljön. Egy csepp öröm, amely milliók szívét megkeseríti. A Gondviselés úgy akarta, hogy márczius 15-ikén az öröm harsogó hozsánna elnémuljon és csak az aggodó kegyelet fájdalmas fohása legyen hall-

ható. Messze tájon felhő borong egy mindnyájunk szívének szent agg betegágya fölött és ime szabadságunk születésnapjának máskor derűs, napsugaras örömnepén mindnyájan azt lessük szorongó kebelével, könnybe lábadt szemmel, hogy ama távoli felhő villáma mikor sújt le reánk?

A himnusz helyett ma a haldoklókért való csendes könyörgést rebegik ajkaink; de vajjon nem késett-e már el ez az imádság? Vajjon az a fehér haju, szent agg, a kinek felgyógyulásáért esedez ma a magyar nemzet, — mire fohászkozdunk az élet és halál urának lábaihoz föl száll: nem fekszik-e már a torinói remeteházban kiterítve, holtan?

Ő volt, a ki szabadságunk fájának gyümölcseit számunkra megérlelte. Ő volt, a ki nekünk learatott. És mi most élvezük az ő gyümölcsét és táplálkozunk az ő gabonájából. Ő maga pedig, a szabadságunk fáját megnevesítő, a nagy magvető soha sem láthatá meg az ígért földét: idegenbe bujdosott és hazátlanul sínylődött negyvenöt évig.

Hát ugyan minek lessük annak a felhőnek halálos villámütését? Kossuth Lajos teste most vonaglik utolsó, vagy talán már e pillanatban fekszik a halotti ágyon. De azért Kossuth Lajos nem most hal meg. Meghalt már régen, ezelőtt negyvenöt évvel, mikor hazáját és mindazt, a miért élt, örökre elvesztette. A legnagyobb, a legmegrázóbb tragédia az övé: életében kellett mindannak halálát látnia,

a mibe életet ő lehelt és a mi őt élteté. A földgolyót vállára emelő Atlasz, a kinek lábai alól eltűnt a talaj. Uralkodó, a kinek országa elsüllyedt a regék kődébe. Szeme világtól megfosztott festő; megsüketített zeneköltő. És ti, hazámiai, még azt kérditek, hogy él-e, vagy meghalt-e Kossuth Lajos?

De ha a fájdalom fölemel a földi szenvedélyektől, pártérdekektől s minden gyarlóságtól megtisztult érzések magas világába: onnan szétnézhetek Magyarországon. Láthatjátok e hatalmas, szép hazában az erős magyar nemzetet; láthatjátok a világot mozgató szabad eszmék diadalát, a szabad intézmények, az ezeréves alkotmány megizmosodását; láthatjátok a maga erejéből csodásan nagygyá, kápráztatóvá fejlődött Budapestet, országunk szívét és benne, e tükörben virulni, gyökeresedni mindazt, a miért egy szabad nemzetnek küzdeni, lelkesedni, élni érdemes! És akkor hiába hoz Jób-hírt Torinóból az odasereglett hazafiak mellől felszálló sóhajtás: ti a haldokló, vagy immár talán halott Kossuth Lajos ágya fölött is érezni fogjátok, hogy Kossuth Lajos él, Kossuth Lajos nem halhat meg soha!

Hagyjátok a hazájából kitagadott szegény bujdosót végre megpihenni! Hiszen ott, messze Torinóban, csak a beteg, a sokat szenvedett, a megcsalódott, az elhagyott, a keze keserves munkájából tengődött kilenczvenkét éves hontalan Kossuth Lajos kihült tetemére borúlhat a

DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Márczius 15.

Ti, kiknek homlokán őszülő fűrtökkel Jatszok már a tavasz enyelgő szellője, Mondjátok meg nekem: emlékeztek-e még, Emlékeztek-e még arra az időre: Midőn ez álmában lekötött világrész Fölebredt . . . szétnéz-it . . . meglátta a lánczot, Megfeszíté karját; kardot ragadt s aztán Avval köszönté a világszabadságot!

Ugy-e emlékeztek? Oh, szép idő volt az! Ma negyvenhat éve lázban volt a világ; Akkor nem keletről: nyugaton kelt a nap És megállt fölöttünk. . . Láttátok e csodát? A nép jogát kérte nagy uraitól és Midőn látta, hogy nem adják, csak ígérk: Harczba indult . . . Elért a trón zsámolyáig, S a bíbor-palasthoz törle kardja élit.

És e fényes napnak égető sugára Sokáig mosolygott e maroknyi népre; Nézte, látta: itt a Tisza, Duna mentén Vér nélkül lesz meg a magyar keresztsége. . . Hozsánna repült fel, fel a magas égig; Palota kunyhóval terhet megosztotta.

Szabad sajtó karján énekelt a költő, Örömeben sirt a nemzet véne, ifja.

Emlékeztek e rá, azután mi történt? Testvér ellen gyilkot emelt testvéri kar. . . Várt a nemzet, várt . . . s im' a költő ajkáról Föleseng a riadó „Talpra, talpra magyar!” És lön küzdelem . . . Oh, milyen küzdelem volt! Apa gyermekével együtt rohant tűzbe; Sokszor a megsebzett ifju kebelére Az érdem kereszljét sebzett apja tűzte. . .

Rónán, halmon, bércezen lobogott a zászló, Diadalról zengett a költő éneket; Lélegzetét fojtva leste a vén világ: Hogy küzdöttek nálunk dicső félistenek! . . . Végre éj borult ránk; gyászos, sötét éjjel. . . Feihőt vont magára a dicsőség napja. . . Árulás rálépett . . . Kihamvadt s nem maradt Kezünkben, csak a kard pusztá markolatja. . .

S ma, midőn a nagy a g g fé l i s t e n ágyánál

Megtanul a nemzet küzdeni, remélni, S koszoruja lombját elhozza a hősnak, Szívét aggodással feldobogni érzi: Leborul imára s mint az oltár előtt Repül minden ajkról az áhitat szava: Tartsd meg Eg ez aggot s szabad lesz a magyar, Szabad lesz lelke is és rab nem lesz soha!

K. I.

A magyar sajtó megteremtése.

A mőlki apátság hives könyvesházában van egy „reláció a római császár és a magyar király s a lengyel és a cseh király találkozásáról és Bécsbe való bevonulásáról” 1515-ből. Ezt tartják eddig a magyarországi hirlapirodalom első ősnymtatványának. A röpirat féle ujság természetesen latin nyelven jelent meg.

A régi harcztéri tudósítók emlékei közül a legnevezetesebbik a Nemzeti muzeum könyvtárában van. Tartalma „Szigetvár bevételének története 1566 szept. 7-én, Zrínyi Miklós gróf egyik szolgálójától.” Ez a régi „magyar hirlap” horvátul jelent meg.

Mig az első magyarul irt ujsághoz érünk, érdekes lesz néhány hirlapirodalom történeti adalékot csoportosítani.

Az első magyarországi dementi 1671-ben jelent meg az esztergomi érsektől, ki a „Wiener Blätter”-ben kinyilatkoztatja, hogy tökéletesen valótlan az a hír, mintha ő a magyar fölkelésnél érdekeit fél volna s tagadja, hogy e miatt letartóztattak. Hanem azt egészen határozottan kijelenti, hogy a róla terjesztett rossz hizemű hírek nem egyebek, mint légből merített koholmányok.

DEBRECZENI HIRLAP

Külfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr. egy hóra 1 frt.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó lap tulajdonos:

Kutasi Imre.

Szerkesztő:

Katona Imre.

Szerkesztőség: Piac-utca 1824. sz. Szikszay-féle ház.

Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318 sz. Sz. Nagy Károly ház.

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.

Egyes szám 4 kr.

Márczius 15-én.

Debreczen, márczius 15.

A magyar szabadság hajnalának emlékkünnepén szabad sziveink tiszta öröme messze tájról felénk borongó fellegvet árnyékot.

Márczius tizenötödike piros betűs napja a magyar nemzetnek. Más országokban az ily ünnepnapokon a piros betű horfi-vért jelent, mely a hazáért, a szabadságért folyt. — Nekünk a márczius 15-ének piros betűje nem a kiömlött vért, de a szabad ország tiszta, zavartalan, napfényes örömet jelenti. A magyarok Istene megáldott minket azzal, hogy szabadságunk születése napján nincs semmi siratni valónk. Máshol, az egész világon mindenütt, mikor a szabadság megszületik, a forradalom iszapja tapad az égi virág szűz szirmaihoz; anyák könnye, hősök vérverítéke, özvegyek, árvák siralma, haldoklók nyögése kíséri megdöbbenő gyászkarban az öröm ujjongását. Márczius 15-ike, a magyar szabadság hajnala, az egyetlen forradalmi nap a világtörténelemben, melyhez vér nem tapad.

És ime a Gondviselés úgy akarta, hogy ma, a mi örömnünk e mindig verőfényes évforduló ünnepén, — a magyar nemzet örömebe egy csepp öröm vegyüljön. Egy csepp öröm, amely milliók szívét megkeseríti. A Gondviselés úgy akarta, hogy márczius 15-ikén az öröm harsogó hozsánna elnémuljon és csak az aggódó kegyelet fájdalmas fohásza legyen hall-

ható. Messze tájon felhő borong egy mindnyájunk szívének szent agg betegágya fölött és ime szabadságunk születésnapjának máskor derűs, napsugaras örömnépén mindnyájan azt lessük szorongó kebellemel, könnybe lábadt szemmel, hogy ama távoli felhő villáma mikor sújt le reánk?

A himnusz helyett ma a haldoklóként való csendes könyörgést rebegik ajkaink: de vajjon nem késett-e már el ez az imádság? Vajjon az a fehér hajú, szent agg, a kinek felgyógyulásáért esedez ma a magyar nemzet, — mire fohászunk az élet és halál urának lábaihoz föl száll: nem fekszik-e már a torinói remeteházban kiterítve, holtan?

Ő volt, a ki szabadságunk fájának gyümölcsseit számunkra megérlelte. Ő volt, a ki nekünk learatott. És mi most élvezük az ő gyümölcsét és táplálkozunk az ő gabonájából. Ő maga pedig, a szabadságunk fáját megnevesítő, a nagy magvető soha sem láthatá meg az ígért földét: idegenbe bujdosott és hazátlanul sínylődött negyvenöt évig.

Hát ugyan minek lessük annak a felhőnek halálos villámütését? Kossuth Lajos teste most vonaglik utolsó, vagy talán már e pillanatban fekszik a halotti ágyon. De azért Kossuth Lajos nem most hal meg. Meghalt már régen, ezelőtt negyvenöt évvel, mikor hazáját és mindazt, a miért élt, örökre elvesztette. A legnagyobb, a legmegrázóbb tragédia az övé: életében kellett mindannak halálát látnia,

a mibe életet ő lehelt és a mi őt élteté. A földgolyót vállára emelő Atlasz, a kinek lábai alól eltűnt a talaj. Uralkodó, a kinek országa elsüllyedt a regék ködébe. Szeme világától megfosztott festő; megsüketített zeneköltő. És ti, hazámiai, még azt kérditek, hogy él-e, vagy meghalt-e Kossuth Lajos?

De ha a fájdalom fölemel a földi szenvedélyektől, pártérdekektől s minden gyarlóságtól megtisztult érzések magas világába: onnan szétnézhetek Magyarországon. Láthatjátok e hatalmas, szép hazában az erős magyar nemzetet; láthatjátok a világot mozgató szabad eszmék diadalát, a szabad intézmények, az ezeréves alkotmány megizmosodását; láthatjátok a maga erejéből csodásan nagygyá, kápráztatóvá fejlődött Budapestet, országunk szívét és benne, e tükörben virulni, gyökeresedni mindazt, a miért egy szabad nemzetnek küzdeni, lelkesedni, élni érdemes! És akkor hiába hoz Jób-hírt Torinóból az odasereglett hazafiak mellől felszálló sóhajlás: ti a haldokló, vagy immár talán halott Kossuth Lajos ágya fölött is érezni fogjátok, hogy Kossuth Lajos él, Kossuth Lajos nem halhat meg soha!

Hagyjátok a hazájából kitagadott szegény bujdosót végre megpihenni! Hiszen ott, messze Torinóban, csak a beteg, a sokat szenvedett, a megcsalódott, az elhagyott, a keze keserves munkájából tengődött kilenczvenkét éves hontalan Kossuth Lajos kihűlt tetemére borúlhat a

DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA

Márczius 15.

Ti, kiknek homlokán őszülő fürtökkel Jatszok már a tavasz enyelgő szellője, Mondjátok meg nekem: emlékeztek-e még, Emlékeztek-e még arra az időre: Midőn ez álmban lekötött világrész Fölebredt . . . szétnéz-tt . . . meglátta a lánczot, Megfeszíté karját; kardot ragadt s aztán Avval köszönté a világszabadságot!

Ugy-e emlékeztek?! Oh, szép idő volt az! Ma negyvenhat éve lázban volt a világ; Akkor nem keletről: nyugaton kelt a nap És megállt fölöttünk . . . Láttátok e csodát? A nép jogát kérte nagy uraitól és Midőn látta, hogy nem adják, csak ígérk: Harezba indult . . . Elért a trón zsámolyáig, S a bibor-palasthoz törle kardja élit.

És e fényes napnak égető sugára Sokáig mosolygott e maroknyi népre; Nézte, látta: itt a Tisza, Duna mentén Vér nélkül lesz meg a magyar keresztisége. . . . Hozsánna repült fel, fel a magas égig; Palota kunyhóval terhét megosztotta.

Szabad sajtó karján énekelt a költő,
Örömeiben sirt a nemzet véne, ifja.

Emlékeztek e rá, azután mi történt?
Testvér ellen gyilkot emelt testvéri kar. . .
Várt a nemzet, várt . . . s im' a költő ajkáról
Föleseng a riadó „Talpra, talpra magyar!”
És lön küzdelem . . . Oh, milyen küzdelem volt!
Apa gyermekével együtt rohant tűzbe;
Sokszor a megsebzett ifju kebelére
Az érdem keresztjét sebzett apja tűzte. . .

Rónán, halmon, bérzen lobogott a zászló,
Diadalról zengett a költő éneket;
Lélegzetét fojtva leste a vén világ:
Hogy küzdöttek nálunk dicső félistenek! . . .
. . . Végre éj borult ránk; gyászos, sötét éjjel . . .
Felhőt vont magára a dicsőség napja . . .
Árulás rálépett . . . Kihavadt s nem maradt
Kezünkben, csak a kard pusztá markolatja . . .

S ma, midőn a nagy agg félistenek
ágyánál

Megtanul a nemzet küzdeni, remélni,
S kuszoruja lombját elhozza a hősnak,
Szívét aggózással feldobogni érzi:
Leborul imára s mint az oltár előtt
Repül minden ajkról az áhitat szava:
Tartsd meg Eg ez aggot s szabad lesz a magyar,
Szabad lesz lelke is és rab nem lesz soha!

K. I.

A magyar sajtó megteremtése.

A mólki apátság híves könyvesházában van egy „reláció a római császár és a magyar király s a lengyel és a cseh király találkozásáról és Bécsbe való bevonulásáról” 1515-ből. Ezt tartják eddig a magyarországi hírlapirodalom első ősnymtatványának. A rőpirat féle ujság természetesen latin nyelven jelent meg.

A régi harcztéri tudósítók emlékei közül a legnevezetesebbik a Nemzeti muzeum könyvtárában van. Tartalma „Szigetvár bevételének története 1566 szept. 7-én, Zrinyi Miklós gróf egyik szolgájától.” Ez a régi „magyar hírlap” horvátul jelent meg.

Mig az első magyarul irt ujsághoz érünk, érdekes lesz néhány hírlapirodalom történeti adalékot csoportosítani.

Az első magyarországi dementi 1671-ben jelent meg az esztergomi érsektől, ki a „Wiener Blätter”-ben kinyilatkoztatja, hogy tökéletesen valótlan az a hír, mintha ő a magyar fölkelésnél érdekelte fél volna s tagadja, hogy e miatt letartóztattak. Hanem azt egészen határozottan kijelenti, hogy a róla terjesztett rossz hizemű hírek nem egyebek, mint légből merített koholmányok.

szemfedő; de Kossuth Lajos jobb része, Kossuth Lajos szelleme, Kossuth Lajos a kormányzó, Kossuth Lajos a magyar szabadság atyja, Kossuth Lajos a büvös beszédű nagy államférfiú, Kossuth Lajos a szeplőtlen ősi jellem és a függetlenség isteni tökéletességű ideálja, mint megáldó, megtermékenyítő halhatatlan eszme, míg magyar él, örökre élni fog közöttünk.

Ünnepeljétek hát márczius 15-ikét és éltesseitek Kossuth Lajost. Mert nem lesz a magyaré ez az ország, sem a hatalom és a dicsőség, ha egyszer Kossuth Lajos lelkét ez a nép kitörölné a lelkében élők sorából és márczius 15-ikén nem zengne hálazzsolozsmát a szabadság istenéhez!

Rudnyánszky Gyula.

— Kossuth visszahonosítása. A képviselőház kérvényi bizottsága pénteken, e hó 16-án tart ülést, amelyen a 15. sorjegyzékben foglalt kérvényeket fogja tárgyalni. E sorozatban vannak a Kossuth Lajos visszahonosítására vonatkozó kérvények is.

— Szerb miniszterek Budapesten. Szimics szerb miniszterelnök azt jelentette Belgrádba Rómából, hogy e hó 16-án délben Budapestre érkezik és ugyancsak e hó 18-án a délutáni gyorsvonattal Belgrádba utazik. Szimics meg fogja Budapesten a kormány összes tagjait látogatni és az utlevél-kényszer megszüntetését Hieronymi belügyminiszterrel meg fogja beszélni. Alig, hogy Szimics Belgrádba fog érkezni, igen fontos minisztertanácsot tartanak, mely a kormány jövőbeli magatartását fogja első sorban tárgyalni. — E hó 20-án pedig Nikolajevics Szvetomir belügyminiszter jó három napi tartózkodásra Budapestre.

Országgyűlés.

Budapest, márcz 13.

Nagyot esett az egyházpolitikai vita; egyik unalmas beszéd a másikat követi. Ma Széchenyi Nándor kezdte a liberális reformok elleni harcot, folytatták Serbán Miklós és Horánszky Nándor. Serbán a nevét Sierbanunnak írja s román nemzetiségi sérelmekről beszélt a „Tribuna” hangján. A mai politikai helyzet jellemzésére nem érdektelen jelenség, hogy a túlzó nemzetiségi álláspont, a liberális reformok elleni harcban találkozik Apponyi pártjának s a Polónyi-Ugron-törödékeknek a helyeslésével.

Horánszky beszéde felszólalásra provokálta Szapáry Gyula grófot, a ki után Szimics

Az első magyarországi reklám 1703-ban született, mikor a könyvkereskedők, a kik több pecsétviaszt árultak, mint könyvet, ajánlatni kezdték nyomtatványokban nehezen kelő portékáikat.

Végre 1780-ban jelent meg az első magyar ujság „Magyar Hirmondó” címmel, Mária Terézia királyasszony engedelmével. Az első magyar lap hetenként kétszer látott napvilágot, de csak félárkusokon, nyolcz pengő forint előfizetéssel. Ráth Mátyás szerkesztette. A külföldi események ismertetésében, a német lapok nyomdokán, sokkal elevenebb volt, mint a hazai dolgok megírásában. Nem termettek egyszerre a magyar hirlapírók. Aztán a szigorú cenzúra is megbénította a hazai események nyiltabb regisztrálását.

A magyar olvasó közönség Kossuthig, kénytelen volt külföldi zsurnálokat jártni, mert az első magyar hirlap-vállalatok nagyon hézagok és unalmasok voltak.

Kossuth Lajos 1841-ben új lapot alapított. „Pesti Hirlap” volt a címe. Landerer, az új vállalat körültekintő kiadója megtudakolta Metternich herczegtől, hogy nem lesz-e baj abból, ha a „Törvényhatósági Tudósítások”

lági Dezső igazságügyminiszter Horánszkynek egy megjegyzésével szemben konstatálta, hogy a minisztertanácsban kizárólag elvígyszempontok érvényesültek, a midőn a ma tárgyalt reformok ott szóba kerültek.

Miklós Gyula Horánszkynek Serbán iránt kifejezett elismerésével szemben konstatálta, — hogy Serbánra nézve a nemzetiségi agitator jelző találó, mert bukaresti viselkedése után magyar földön, román zászlók alatt választotta meg magát képviselőnek s a magyar állam integritása ellen izgatott.

Az ülés végén W e k e r l e Sándor válaszolt a magyar ezredek állítólagos újabb besorozása tárgyában, a melyet tényleg nem is terveznek. Végül Zichy Jenő gr. interpellált Munkácsyi képeinek rámája tárgyában.

A főrendiház d. e. 11 ó. Szláv József koronaőr elnöklete alatt rövid ülést tartott. A főrendiház tudomásul veite az új horvát delegátus Ke g l e v i c h Oszkár gróf bejelentését, Zichy Nándor gr. benyújtotta egyikét ismert egyházpolitikai kérvényeinek s aztán a főrendiek az ideiglenes orosz kereskedelmi szerződésre vonatkozó törvényjavaslatot általánosságban elfogadták.

Nevelésünk fogyatékoságáról.

Írta: Csurka István.

(Folytatás.)

Ezt, ha ki nem halt még az önérték egészen, pirulva, dugva cselekszi az apa, pirulás nélkül, nyiltan cselekedheti a fiú. Ha az apa cselekvése szükség kényszerítette, vagy a tett szegyeteljes voltát felfogni nem tudó ész munkája, akkor, hogyha a fiút, — ki itt az általában vett g y e r m e k szót helyettesít, jólevegő megmenthetjük a becület számára, adnunk kell kezébe oly fegyvert, melylyel a lélekvasárlók hadát képes legyen szélylyel verni.

Ma a legaktualisabb kérdések egyike megnyerni a hazának a kifele gravitáló elemeket s megtartani az olvadékonyokat.

Erre czéloznak az állam régebbi s különösen korábbi törvényei.

Az erdélyi, dunántúli, felsőmagyarországi stb. kulturegyletek hasonló képen nem kevesebb czélt tűztek ki maguknak, mint okkal móddal való visszatérítését az idegen falkába csapódott juhoknak. Mellesleg megjegyezve:

Az állam és kultur egyletek-e nehéz, de szép reményekre jogosító munkában eléggé nem méltányolható segédkezet találnak a tanítóban, ki naponként hordja a követ a haza befejezetlen s sok simításra váró épületéhez.

A tanító ülteti azt a fát, melynek oldal-galylyait ugyan huzgálják, rángatják, néha talán

miatt a fogságából csak nemrég megszabadult Kossuthra bizza a lapot. Metternich nem mert merev ellenszegülésével még több rektámot csinálni az új lapnak és beleegyezett.

A korszakalkotó hirlap hetenként kétszer, szerdán és szombaton jelent meg. Előfizető díja volt „a két fővárosban” házhoz öt forint pengő pénzben. Az előfizetési felhívásban Landerer Kossuth tollával ezt írja: „Felocsudtunk, ereinkben buzog a vér. A nyilvánosság egyik leghatalmasabb rugója az alkotmányos országok törvényszerű haladásának: a nyilvános életben látva a jó polgártárs nemes tetteit, hasonlókra hevül s csak a rossz, a gyáva bujkál inkább a sötétben, mert retteg, hogy ha tette napfényre jő, jutalma megvetés”.

Szinnyei József érdemes irodalomtörténetírónk a „Magyar Irók” egyik füzetében Desseffy Aurélról, Kossuth hirlapíró ellenfeléről a következőket írja: „Kossuth elvei elsimiták a konzervatív tábor és módora még Széchenyi Istvánban is aggodalmakat ébresztett. De haza jötte után egész erővel akart sorompóba lépni, a sajtóban szerinte fölmerült téveszmék ellen és hasonló fegyverrel, a sajtó útján szándékozott megküzdeni.”

leis török az idegen kezek, de melynek vezérága mindamellét is tör felfelé.

Ez ágtörő kezek megbántására nem megvetendő erő a tanító, ki azzal a kis, vad dákoromával, hosszú hajú, kis pánszlávval megérteti, hogy a magyar haza neki is édes szülője, csak ne tekintse mostohának, neki is ad bort és buzát éaen ugy, mint a született magyarnak, neki is biztosít jogokat, mint bármelyik szitytya ivadéknak. K. ben bizik és hisz jobban a gyermek, mint tanítójában, ki felvilágosítja, megtanítja arra, hogy ki volt Árpád, Hunyadi, Rákóczy stb. s nem engedi, hogy a roszakarat diktálja, — e nagyokat sárzal dobáló ráfogások beszenyezzék a fejlődésben levő letét hóféhér ruháját.

Ma még talán ideálisnak, vagy épen utópikus dolognak látszik, de szeretem hinni, hogy ha elhintettük a magva az ki is kél, hiszem is, hogy lesz idő midőn ez assimilált elem akkor fog fegyvert ellenünk, ha őt oláhnak, pánszláv érzelműnek nevezzük.

Olvasztó tégyben izzó és folyó vashoz lesznek hasonlók, kik a folyékony érczre tett, hideg keményebb aczelt is magokba olvasztják.

Alkotmányos életünk kezdete óta minden téren óriási a haladás.

Ki ne ismerné el azonban, hogy-e haladás csak általános és nem közös.

Közös csak akkor lehetne, ha népünk minden egyes tagja a haza követelte kötelességeinek mindenben meg felelne.

Megfelelhetne pedig csak azon esetben, ha szellemi és anyagi tökélyét mindeki a közjóban is kamatoztatná, ha a kapott talentumot a gonosz szolgálóhoz hasonló módon el nem ásná.

A talentum fel nem használásának jó részben az illetőben, mást részt pedig a körülményekben rejlik.

Kinek énjében van az ok, még egyszer újra kellene születnie; a kit a körülmények hátrállatnak annak jöjjön segítségére az iskola.

Es pedig: népünk alsóbb rétege, — épen alacsony helyzeténél s e helyzettel járó okoknál fogva, — inkább a megélhetési, mint a szellemi, ideális dolgokkal foglalkozván, csak kivételes esetben emelkedik.

Pedig a nap — a misera plets — hazánk diszes alkotmányának egy faragatlan, de tekintélyes nagyságu darabja, a mely csiszolókra, faragókra vár.

A formás alakot, — mely az első művelet eredménye ezeknél — sajnos, nem a család, ha nem az iskola adhatja meg.

A csiszolás különféle alakot domboríthat ki e durva anyagon, melyeknek alaki elnevezése között ott találjuk e szót is: hazaszeretet.

Ha tehát amott a népnek gyermeke, mely

Kossuth Pesti Hirlapja eszméivel, stílusával és tartalmával egyaránt tünemény a magyar hirlapirodalomhan. Ragyogó tollal írt publicisztikai közleményei névtelenek. De az általa először használt „vezérezikk” szót csakhamar fölkapták.

Széchenyi végzetesnek vélte Kossuth hirlapját s ekkor vádolta őt először egész egy kötetel, hogy izgat. Dezsseffy is, Széchenyi is ellenlapokat adtak ki, de Kossuth Hirlapja néhány rövid hónap mulva hatvanról ötezer előfizetőig erősödött meg. Az összes magyar lapokat sem nyomatták ekkor nagyobb példányszámban, mint a Pesti Hirlapot egymagát.

Három esztendő alatt a Pesti Hirlap eszméi az egész ország verévé váltak s Kossuth nimbusza rendkívül megnövekedett.

Ekkor a kiadó s a szerkesztő között nézeteltéréseket idéztek elő a folytonosan ármánykodó ellenségek s Kossuth nem tudván megalkudni, visszalépett a laptól.

A „Pesti Hirlap” Szalay Lisló kezére származott, de nagy jelentőségét csakhamar elvesztette.

apától hazaszeretkedhess most n mécshez fanggal

lióira cs rolni s vezetni őket a és ideál Ké ledöntöt réteget H harokna rétegek K gyermek 1.

kon, — 2. naivitas retetre 3.

gyámsa felette 4.

hasson vegyen 5.

szükség vissza, 6.

merje, védője (I)

hazaszeredik, pe letett, M

velni k hogyan

A tudjuk, szerte irányban néketes

H hatalm arnyáva

Ez mely a hogy a

El tárgyó csupan kivánt volna azaz a

A mit egy pill E

embern Eg

parancs ijedt r rancsnc égő lán

„Előre! dek a H

H eredmén nel —

M kalmat.

H időkben de tette

Ig ség a r

E fele a

növend

* Fedor k len poli

apától nem tanult, mert nem tanulhatott a hazaszeretet átható fogalmára felemelkedni, emelkedhessék fel az iskola által, — hogy így — e most még gyermek, majdan szüle — piologó mécshez hasonló hazaszeretete a fiakban más fánkkal égő fáklyává változzék.

Mert a haza intelligenciája a népek millióira csak úgy lesz képes üdvös hatást gyakorolni s úgy lesz képes, kivált kritikus napokban vezetni, ha a népiskola már fogékonytá tette őket az intelligenciában élt hazafias eszmék és ideálok befogadására.

Különbön hasonló lesz ahhoz a vihartól ledöntött, erősnek látszó tölgyhöz, a mely vékony rétegzetű talajra verhetette gyökerét.

Hogy hazánk fája ellentudjon állni a viharoknak, mely gyökeret kell lebocsátani a népretegek szívós talajába —

Kell tehát hazaszeretetet csepegtetni a gyermek szívébe, hogy

1., buzdulni tudjon az elmúlt dicső példakon, — hasonlóra;

2., hogy az együgyű is felemelkedhessék naivitasából az öntudatos, eszményi hazaszeretetre;

3., hogy az állam reá gyakorolt hatását ne gyámság alá veteltse, hanem reá vigyázzon, felette örökösök jónak tekintse;

4., hogy a haza iránt közönyös ne maradjon, hogy a kozmopolitizmus rajta erőt ne vegyen;

5., hogy a haza által adott jogokkal még szükség kenyszerítette helyzetben sem éljen vissza,

6., hogy a kifelé gravitáló elem is megismerje, kik és mik vagyunk mi s mi neki a haza védője lehessen, ha eddig ellensége volt is.

(Ime m. t. gy. mily halom az ok, mely a hazaszeretnek fáján, mint megannyi szu rágódik, pedig említettem, hogy hiszen velünk született, bennünk él a hazaszeretel.)

Miután az okokat, miért hazaszeretetre nevelni kell — látták, lássuk a módját is, — hogyan?

A népiskolai növendék képzelete, — mint tudjuk, — erősen működik, de képzelete oly szerte csapongó, hogy azt egy meghatározott irányba terelni, oly módon, mely mód első sorban nem az érzékekre támaszkodik: nagyon kétértelmű munka s talán lehetetlen.

Ha lehetséges is, eredményében nem oly hatalmas, mint a milyennek a reá fordított idő arányával szemben lennie kellene.

Ezért nagyfontosságú a példaadás, a tett, a mely azonnal hat az érzékre; de kitagadhatná, hogy a lelket érintetlenül hagyja!

Elbeszélhetek én a gyermek előtt valamely tárgyról — akár egy óráig — bár lélek és nem csupán szóból álló előadással, a nélkül, hogy a kívánt hatást csak valamennyire is képes lettem volna elérni, de tegyem csak kézzel foghatóvá, azaz állítsam legkifejtettebb érzékei elé A mit ott nem sikerült elérni egy óra alatt, itt egy pillanat műve.

E módja az érzés felköltésének a felnőtt emberrel is eredményesebb.

Egy csapat katonát a hátulról dirigál a parancsnok az ellenség láttára hátat fordít s ijedt rohanása közben lesodorja lábáról a parancsnokot, ha a csapat élére áll s a lelkében égő láng az arcába szökvén elkiáltja hogy: „Előre!”, akkor nem mély a Duna, nem meredek a Branyiszko.

Ha a tett, a példa a férfinál nagy dolgot eredményez, miért ne eredményezne a gyermeknél — aránylag még nagyobb.

Miért ne ragadnók hát meg az alkalmat.

Hogyan? Hát a hazaszeretet a mai békés időkben lehet érzékeltetni nem csupán hanggal, de tettel is?

Igen, lehet! Alig valaminek látszó csekélység a mi legalkalmasabb erre.

Elég egy darab kertecske. Fele a tanítóé, fele a növendéké. A tanító mivel a maga, a növendékek ismét a nagyk táblácskáját.

(Folyt. köv.)

Különlék.

* Zubovics Fedor Afrikai utja. Zubovics Fedor kapitány, a ki afrikai útjában legyőzhetlen politikai akadályokra talált, most már utban

van hazafelé. A vitéz kapitány tervének e megbiúsulásáról a következő részletekről értesülünk. Zubovics a legnagyobb elővigyázattal fogott előkészületeihez, mert tudta, hogy nemcsak a máhdi kómei, de a különböző államok hivatalnokai is nagy figyelemmel kísérik. Bejelentett lakása a kairói Halnau-fürdővendéglőben volt, e mellett azonban még volt néhány be nem jelentett lakása, a hol h i v e i v e l és alkalmazottjaival tanácskoznai szokott. Egyiptomi hivi segítségévével megismerkedett néhány beduin seikkel, a kik 482 beduin lovaszt ígértek neki. Ezek segítségével akarta tervét megvalósítani olyformán, hogy a mhádi csapatait hirtelen megrohanja és a váratlan rohamban fogjul ejtendő katonakért cserében kívánja majd az osztrák katonákat. Humánus terve azonban hajótörést szenvedett az angolok merevül föntartott érdekei. A rettenetlen kapitány a khedivéhez fordult támogatásért, de ez sajnálatos bar, de határozottan — megtagadott minden segílyt. Zubovics a jövő heten már megérkezik Bécsbe.

* Magyar szarvasok a Kaukázusban. A stómfai uradalom erdőségei rendkívül gazdagok a szarvasokban. Még Károlyi Alajos gróf büszke volt e vad kőségére s azóta is mindent elkövetett az uradalmi igazgatóság, hogy a szarvasok tenyésztése ne induljon a hanyatlásnak. E napokban nyolczvan szebbnél-szebb eleven szarvast indit utnak az igazgatóság Oroszországba. A veremben fogott állatok mihamarább a szó szoros értelmében fejedelmi vadak lesznek, mert a megrendelő senki más, mint Miklós nagyherceg, Sándor csár öcse. A nyolczvan szarvasnak drbja 100 frt. Stomfáról Odesszáig vasuton szállítják az állatok s onnan a Feketetengeren át hajón folytatják útjukat. Az egész szállítmány 12000 frtjába kerül a nagyhercegnek, ki magyar szarvasokkal népesíti be vadaskertjét a Kaukázusba.

* Pável és Pituk. Pituk Béla volt lelkész, a nyáron megjelent szenzációs broszur szerzője ellen annak idején Pável püspök több rendbeli feyzelmi vizsgálatot indított. E vizsgálatok folytatásául most mint az Vrad és Vidéke jelenti — Pável püspök Popu és Marczu esperesek útján új kihallgatás végett e hó 20-ra Világosra idéztette Pitukot, ki most tudvalevőleg aradi vrosi tanító.

* Gyilkosság a polgári házasság miatt.

Nagymajláthon, Gyenge Sándor szabó mester a a polgári házasság témáján összekapott feleségével, a ki nagyon is kárhoztatta a kötelező polgári házasságot liberális férje ellenében. A szabó mester, mikor argumentumaiból kifogyott előlőjához folyamodott és feteségén tiz szurást ejtett. Az asszony vergődve esett össze és meghalt. Az esetnek a szerencsétlen anyósa is tanuja volt s annyira hatott rá a kannibáli meszárlás, hogy megőrült. A gyilkos szabót a pitvarosi csendőrség már elfogta.

* Rövid hírek. Versengés egy tanító állásért. Nagyváradon egy megüresedett tanító állásra 54-en pályázt k. — Öngyilkos földbirtokos. Bálinczon ifju Griesbach Ede, 23 éves földbirtokos szerelmi bánatában agyonlőtte magát. — Három öngyilkosság egy tanyán. Három végezték ki magukat egyszerre a mezőturi tanyák egyikén. — Elhunyt szabadság hős. Tegnapelőtt hunyt el homoki Vukovich László 1848—49 iki szabadsághős Temesvárott. — Új vashidak. Új vashidakat építenek Arad és Ujarad között 726,800 forintért.

Ev. ref. elemi-iskoláink reformja.

Debreczen, márcz. 15.

A „Debreczeni Hirlap” e hó 6-án megjelent fenti című cikkemben, megbeszélés tárgyává tettem azon szabályjavaslatot, a melyet a helybeli ev. ref. elemi iskolák tantermeinek elhelyezeséről, ezen iskolák szervezeteről s a tanítók és tanítónők fizetésének rendezéséről készített nt. K i s s Albert ur s tapasztalataim alapján is az esküdtfelügyelő és köztanítói állások ez idő szerinti tarthatatlanságát említettem, a melyre e lap 62 dik számában a jelenlegi esküdtfelügyelők és köztanítói kar három tagjától választ kaptam, melyre kötelességem meg-

tenni észrevételeimet annyival is inkább, mert erre a t. szerkesztőség udvarias előzékenységgel jogosított fel.

Hogy a theológiát végzett esküdtfelügyelő e köztanítósága nem felel meg a mai viszonyoknak, bizonyítja a fenti javaslat készítője K i s s Albert helybeli lelkész és orsz. gyűl. képviselő, a ki parlamenti pályája alatt többször beigazolta, hogy nem csak a tanúghöz ért, de igazán pedagógiai szaktekintély; annak is tartják oda fent is, ide lent is. No hát K i s s Albert ur és nem én mondom a következőket:

„Eljött már az ideje, hogy a kollegiumban levő I—IV. osztályok oly állapotba helyeztessenek, hogy rendeltetésüknek minden tekintetben megfelelhessenek. (Tehát Kiss Albert szerint most nincsenek abban a helyzetben, hogy rendeltetésüknek megfeleljenek.)

E cél elérése végett, — írja tovább Kiss A. nagytiszteletű ur, — a kollegiumi elemi I—IV osztály vezetésére, elméletileg és gyakorlatilag kitűnőleg képzett, állandó tanerők alkalmazása szükséges; mert teljes joggal csak a z állandóan alkalmazott, hivatásukért folyvást lelkesedő tanítóktól lehet megvárni és követelni, hogy iskolájuk mind tanítás, mind nevelés tekintetében a legfokozottabb igényeknek is megfelelhessenek.”

Nos, mit szólnak a t. válaszolók a Kiss Albert ur véleményére? Sem ő, sem én a jelenleg működő esk. fel. köztanítók egyéni képességét nem kifogásoltuk, de kifogásoltuk és kifogásolja az intézményt minden szakértő és ehhez jogunk van s jogaink gyakorlatában akadályokat tűrni nincs szándékunk.

Talán be is fejezhető volna a válasz a fentiekkel, de nagyra becsülve a fiatal köztanító urak erős önérettől duzzadó, jobb sorsra érdemes buzgóságát, s bár a válasz tonussán rajta van az érdes modor, mely inkább sérteni mint meggyőzni akar, ne hogy meghátrálással valódtassam, — azon felül udvariaságból is, — megteszek még cikkükre egy pár megjegyzést.

Lehet, hogy a multban a főiskolában levő elemi iskoláknak az volt a céljuk, hogy a latin iskolára előkészítsenek, de körülbelül 25—30 év óta ezt nem cselekszik, de nem is cselekedhetik; a tanterv szerint s hogy még is jobb tanulók kerültek ezekből a gimnáziumba, mint az utcai iskolákból, annak egyszerűen az a kétségbevonhatatlan magyarázata, hogy a főiskola elemi iskoláiban tulnyomólag oly egyének gyermekei járnak; a kik a műveltebb osztályokhoz tartoznak, kik magok, vagy megbízottaik által a gyermekek iskolai képzettségét a családi körben eredménynyel gyarapítják, pótolják; megkönynyitven a tanítók súlyos feladatát, míg ez a szegény osztályok gyermekeitől látogatott utcaai iskolákban nem igen fordul elő, ha bár van elég jobb módu s műveltebb szüle, a kik a közelökben levő utcaai iskolának előnyt adnak a kollegiumban levők felett, pedig fiokat közép iskolákban kívánják majdan neveltetni. Ezek magyarázzák meg, hogy az elemi iskolák felügyelő tanára is nagyon meg van elégedve a köztanító urak által felmutatható eredménynyel, ha bár mint a közlésből kitűnik; nagy szükségét látja az eredmény mellett a nagyon sürjen előforduló felügyelői látogatásoknak, a mi teljesen helyes is.

A mi a theológiát végzett ifjak tanítói oklevelének értékét, a boldog tulajdonosok pedagógiai szakértelmét illeti, nem kívánok azokkal foglalkozni, de felhivom a t. válaszolók b. figyelmét T ú d ó s János gimn. igazgató urnak a theologiai ifjakból lett segédtanárokról tett nyilatkozatára, melyet megtalálunk a családi körben 1889. évi értesítőjében, a mit hosszas volna itt reprodukálni és travesztálni, hol az experimentálásról jó magyarázatot fognak kapni.

Kivihetetlennek és pedagógiailag helytelennek tartom, hogy a középiskolákba menő elemi iskolásokat neveléstannal csak mellékesen foglalkoztasson s ideiglenesen (1—2 évre) alkalmazott tanítókra bízzák, de ez nem is fog megtörténni. Ugyan: miért nincs a r. katolikusoknál és a lutheránusoknál meghonosítva ez az intézmény, ha olyan áldasos? Pedig ezekből az iskolákból — hol nem theologusból lett esk. fel. köztanítók, — de szakszerű kiképzést nyert, állandósi-

tolt tanítók működnek, szintén kerülnek ki szép számmal jó középiskolai tanítók. A mit vitatni se kell.

Megkívánom jegyezni, hogy szakszerű eszmecserébe a lapok hasábjain nem fogok bocsátkozni, mert a közönséget ez a dolog részleteiben nem érdekelheti s az esküdtfelügyelő köztanító urak úgyis rájuk fogják, hogy nem értek a dolghoz Sziveskedjenek elbinni; — tévedni méltóztatnak. Az osztály első tudományos intézetében tanultam a pedagógiát, ismerem a hazai pedagógiai irodalmat alaposan, de tudásom minőségével kérkedni nem fogok; elég ha ma s ezikkből csak úgy árad a propria laus illata. Tanácsadással de farsaszak magukat a derék fiatal emberek, hanem ha nincsenek bántva, mint a hogy nem is voltak, mert nem ő róluk, de i n t é z m é n y r ő l volt szó, ne keressenek a kákn is görcsöt.

Nevenre kíváncsiak az urak. Pedig nem az a fő, hogy ki, de hogy mit irt? Kíváncsiságunknak most sem tesztek eleget, mert nincs rá ok.

Nyomatva látni a nevem nekem már nem gyönyörűség. Soha sem voltam hiu.

A dolog vége pedig az, hogy a válaszoló cikktől újabb bizonyíték az esküdtfelügyelői és köztanítói állások mielőbbi megszüntetésének s a teológiát végzett ifjak ne legyenek tanítók, de káplánok, papok. — vagy legyenek 1—2 évig esküdtfelügyelők is, a kik mint érett fiatal emberek felügyeljenek a tanulók tanulmányi és erkölcsi életére, a kollegiumi jó rendre s ezen a téren a legszebb és igazi sikereket fognak elérni.

Végezetül én is kijelentem: hogy nem haragszom a válaszolókra; az ifjuság tüzes és vérmes s nem lehet rájuk nehezteni, de meg szereztek néhány derült perczet a mi kicsinylendő a mai fanyar világban. Köszönöm.

De azt is megjegyzem, hogy n i n c s i d ő m s nem is lesz ok nélküli viták folytatására. (Ezzel be is zárjuk ez ügyben a vitát. Szerk.)

B by.

Vidék.

— Közel vidéki hírek. —

* **A margittai önkéntes tűzoltó-egylet** a napokban tartotta meg rendes évi közgyűlését. Hirschmann Konrad elnöklelte alatt, a mely alkalomból az egylet vezetősége évi jelentést tett közzé az 1893. évi működéséről. Adjuk belőle a következőket: Az egyesület tagjai múlt évben a gyakorlatok tartását ápril hóban kezdték meg. Tüzeset Margittán az 1893. év folyamán hét volt, melyeken, valamint a közeli községekben előfordult tüzeseteknél is az egyesület tagjai nagy buzgalommal vettek részt az oltásban. Julius 9 én diszgyakorlattal és nyári mulatsággal ünnepelték meg az 1000-ik órséget. Az 1894. év folyamán zászlószenteléssel akarják megülni az egylet 10 évi fönállását és ugyanez alkalommal zenekart is szándékoznak szervezni. Az egyletnek van 14 alapító, 87 pártoló, 10 választmányi és 37 működő tagja és 2 fizetéses tűzoltója. A pénztár 1893-ban bevett 375 frt 86 krt, kiadott 357 frt 60 krt. Kézpénze 120 frt 30 kr. Az egylet élén Hirschmann Konrad elnök, Tökés Vincze főparancsnok, Pruzsiaszky János pénztáros és Abb János főparancsnoki segéd-tiszt állanak.

* **Fin de siecie öngyilkosság.** Biharon, mint levelezőnk írja, Kendi Benedek udvarán játszottak a gyermekek. Egyszer a gazda hasonnevű fia olt hagyta apró pajtásait és bement a szobába. Mikor szülei beléptek; ott térdelt a szoba közepén. a nyakan burok, melynek végét a mestergerendára kötötte. A ringa-ringarejéből egyenest a halálba ment. Elt pedig ez az életunt éreztetés — tizenegy esztendő...

Márczius 15.

Debreczen, márcz. 15.

A lélek felszabadulásának, a nemzeti függetlenségnek, szabadságnak szent napját ünnepeljük ma. A dicső, nagy eszmék, melyeknek

negyvenhat év előtt testet adott a lelkes hazafiak hívó szózata, ma, a mikor ez eszmék áldásos hatását és azt a főlemelő tudatot érezzük örömtől teli keblünkben, hogy boldog hazában boldog, szabad nép vagyunk; ma, midőn betetőzését várjuk a nemzeti hagyományként reánk maradt dicső eszmék: a szabadság, testvériség és egyenlőség eszméi diadalának: azok a dicső, nagy eszmék adják lelkünknek az erőt, hogy küzdjünk, lelkesen küzdjünk és habár aggódó szívünk dobogása elnyomja a lelkesedés lázas érverését, bizva bizunk abban a jövőben, mely hazánk szép jelenénél szebb lesz, mert a miket szent ereklyeként, szent hagyományként a magyar haza történelmének kimagasló nagy alakjai ránk hagytak: az eszmék testté váltak és egyenlökké, testvérekké, igazán testvérekké leszünk mindnyájan, széles e hazában.

Debreczen város közönsége, melynek szemel előtt legfőlemelőbb jelenetei játszódtak le egy emberöltővel ezelőtt, a dicső szabadságharcznak, — az a közönség, mely lelkében hordja az igaz szabadelvűség érzetét, ezt a napot: a nemzeti ébredés szent és dicső ünnepét átmagasztosult szívvel, hívó lélekkel ünnepelte meg ma is.

A város és Hajdumegye törvényhatóságainak rendelkezéséből az összes középületek; a főiskola, az utcai elemi iskolák; továbbá a kath. gymnasium, Therezianum, kath. felsőbb leányiskola; az izraelita iskolák, templom, lobogó díszben állanak. A nép ünnepi ruhában jár-kél az utcán; nem kell a népet arra emlékeztetni, hogy ma a nemzet szent ünnepe van.

Tudósítóink a lefolyt ünnepekről a következőket írják:

Ünnepély a főiskolában.

Az év. ref. főiskola hazafias tanári kara, élén dr. Kovács Sándor akadémiai igazgatóval, a főiskola tágas oratóriumában rendezte a nagy nap emlékére azt a szép ünnepélyt, a melyen városunk előkelősége, tanügybaratai résztvettek.

Ott láttuk: Kiss Áron püspököt, Simonffy Imre kir. tan. polgármestert, a főiskola akadémiai és gymnasiumi tanár-karát, a főreáliskola tanárait. Medve Kálmánt, a megyei hivatalnokok közül többeket, Mark Endrét, Lengyel Imrét, a 48/49. honvédegylet tagjait és az egyenruhás honvédeket, stb.

A zsufoolásig megtelt imaterem szószerkére, a főiskolai énekkar előadása után Csiky Lajos főiskolai tanár lépett és emelkedett szellemű imával vezette be az ünnepélyt.

„Ez a nap, melyet az Úr rendelt; örvendezünk és vidádjunk ezen, — ugymond, — a nemzet új életre ébredése áldott emlékeztetésének napja ez. Az ima további folyamán áldást kér a kiralyra, a felekezettek közötti egyetértésre és így végzi imáját: „Éljen e nép boldog hazában és dicsóíthesse nevedet, örökéletű Isten, örökké!

Az ima után Sinka Sándor főgymn. tanár olvasta fel emlékbeszédét, melyben e nagy nap fontosságát, történelmi fejlődését ecseteli. Megemlékszik a francia forradalomról, mely a szabadság ébredésének első viradatát jelentette; áttér aztan az akkori hazai viszonyokra és úgy II. József, mint I. Ferencz reakcionárius működéséről emlékszik meg, mely a haladást elnyomni igyekezett. A negyvenes évek elejének története kapcsán meleg hangon emlékszik meg Széchenyi István korszakalkotó működéséről és annak hatásáról; a mai társadalom, az ország szive, központjának mai állapota az ő működésének hatását jelzi. Széchenyi működésének végrehajtoi voltak és vele együtt működtek Deák Ferencz, Vesselenyi Miklós, Beöthy, Szentkirályi Mór. De hogy azok az eszmék, a melyeket a legnagyobb magyar elvevelt, testté tömörülhettek és megalakították a mai társadalmat az annak a nagy embernek az érdeme, kinek betegsége miatt lelkünk bár borong: Kossuth Lajos (szünni

nem akaró éljenés), de eszméi: a Rákóczyak és Bocskaiak hagyománya, biztosítja nevének az örökéletet.

Ezután áttér az 1848-iki eseményekre; megragadó vonásokkal ecseteli a nagy napok történetét és midőn a magyar nemzet kívánságairól megemlékezve, főlemli, hogy a lelkes ifjuságra mennyire hatott Petőfi, Vasvári Pál, Irányi Dániel lángszava, Jókai nevének említésekor a jelenvolt közönség szünni nem akaró éljenésbe tört ki.

E nagy napok hatását emeli ki ezután a szónok és így végzi beszédét: Vegye át azt a feladatot, melyet márczius idusának emléke ránk ró: az ifjuság; igyekezzék méltó utóda lenni egy dicső nemzedék örökségének, mert csak az az igazi politika, mely a nemzet szellemét emeli. Ha az ifjuság, kötelességének tudatával lesz mindég, úgy beválik a költő szava;

És jönni fog, ha jönni kell,
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán.

A szónokot, midőn beszédét bevégezte, lelkes éljenés kísérte és többen siettek hozzá gratulálni.

Eután Lencz Géza hittanhallgató szavalt el lendületes Kovácsy Kálmán „Márczius idusán” című szép költeményét. A közönség úgy az előadót, mint a szerzőt lelkesen megéljenezte.

A Szózat-ot ezután a közönség felállva — énekelte, mely után e szép ünnepély, Kossuth éltetésével, véget ért.

A róm. kath. leányiskolában.

Szép és lélekemelő volt az a fényes ünnepély, amelyet a róm. kath. leányiskolában tartottak meg. Társadalmi életünk számos kitűnőségével, az egyházközség és iskolaszék több tagjának, a szülőknék és nagyközönségnek a jelenlétében folyt le az ünnepély. Dr. Wolffka Nándor vál. püspök plébános és a róm. kath. lelkészek megérkezése után kezdetét vette az ünnepély.

Az egész ünnepély műsora oly kitűnően és vonzóan volt összeállítva, hogy épen nem csodálkozunk a közönség óriási érdeklődése felett. A növendék leánykák hazafias dalai és szavatai lelkesedésre buzdították a hallgatóságot s a zugó éljenek egymás után törtek ki a tereméből.

Fél tizenegyórakor vette kezdetét az ünnepély. Az összes növendékek pompás harmóniában énekeltek el a „Szabadság csillaga” című karéneket. Ezután Nerád Gizella II. osztályú növendék „Márcz 15” című dolgozatát olvasta fel, amelyet buzdító lelkesedéssel tapsolták meg, majd „A ledőlt szobor” című költeményt Ujlaky Szeréna szavaltta el.

Ezután következett a „Tavaszerkezés” című daljáték, amelyben a növendékek közül nagyobb számmal vettek részt s amelyet a közönség mind feszültebb figyelemmel hallgatott meg.

Husz Lajos tanító alkalmi költeményét „Áldjuk meg a magyart” a növendékek nagy számmal adták elő.

Végül a leányok Hubert „Rákóczy induló”-ját zongora kísérelt mellett énekeltek el.

A zajos, hosszas tartó taps és éljenek után kevéssel egy óra előtt ért véget a valóban kitűnően és ép oly fényesen rendezett ünnepély.

A kereskedelmi akadémia ünnepélye.

Mint minden évben, úgy most is megünnepelte a helybeli kereskedelmi akadémiai a márczius 15-iki emlékünnepe. Ma délelőtt 10 órakor az akadémia épületében folyt le ez a magasztos ünnepély. Az ifjuság lelkesedésének és hazaszeretetének szivből jövő, igazi megnyilatkozása volt az, hogy valahányszor a beteg fekvő, száműzött nagy hazánkfiának, Kossuth Lajosnak neve felhangzott az ünnepélyen, mindannyiszor lelkesült éljen hangzott fel a teremben. Az ünnepélyen, a melynek lefolyását alább közöljük, a tanuló ifjuságon kívül a tanári kar volt jelen. Pallay József ifjusági elnök nyitotta meg az ünnepélyt, a mely után Reisman Sámuel szavaltta el a „Nemzeti dalt”. Ezután az ifjusági dalegyesület Schumann R. „Elj őseink hazája” című indulóját adta elő, majd Bakó György szavaltta Mátray

„Márcz
Lampé
kára olvas
pok” című
den a ma
ifjusági d
magyart
Kálmán
ei nagy h
tett a „H
11 ora ut
gyönyörű.

Márcz.

Vagy
száz főre
azt a léle
suth-utca
programm
a hallgató
T a s s i
leikes bes
gyar“-t é
vendék sz
vette. —
emlékkel

A p
ünnepelté
közül töb
„Hymnus
alkalmi k
a melybe
tette a m
és a már
ünnepély
Lajos élt

Óriá
delután a
népélye,
sület és i
lennvolt.
folyt le:
éneklésév
énekar
n a p j a
l o n c z y
főiskolai
írta és fe
„K o s s
a tűzoltó
folyt le;
főiskolai
szavaltá
gúl az ü
adott „H
A r
kesedéss
den egye
felhangzo

Az
székeltő
megünne
Ez
lesz s az
Hymnus
vacsora

N
Ne
Ben d. u
Ma
va van va
An
Pénteken
Syt
fón, Szer
A
a, 3-5 ó
gytva d.
napnap d
földsz.) S
ben (fór
3-5-ig. r
M
3 órakor,
M
lése.
A p
rom órak
A p

„Márczius 15.” című alkalmi költeményét. Lampel Nándor, az ifjúsági önképző kör titkára olvasott fel ezután „Márcziusi napok” címmel, ismertetve felolvasásában röviden a márcziusi nagy napok eseményeit. Az ifjúsági dalegyesület által elénekelt „Talpra magyart” megismételték. Klár Andor, Tóth Kálmán „Előre” című költeményét szavalta el nagy hatással, a mit ismét a dalárda követett a „Hymnus” eléneklésével. Az ünnepélyt 11 óra után Dr. Szánthó Sámuel tanár gyönyörű, lelkes szónoklata zárta be.

Márcz. 15. a Kossuth utcai ref. iskolában.

Vagy negyedszáz iskolas gyermek, mintegy száz főre menő szüle hallgatta és nézte végig azt a lélekemelő kis ünnepélyt, amelyet a Kossuth-utcai iskola fiatal tanítói rendeztek. A program, a melyet feszült figyelemmel kísért a hallgatóság a szózatval kezdődött, a melyet Tass Miklós tanító az ünnepélyre vonatkozó lelkes beszéde követett. Ezután a „Talpra magyart” énekeltek el. Ezt egy IV. osztályos növendék szavallata és a Hymnus eléneklése követte. — A Hymnus eléneklése után kedves emlékek szívében oszlott szét a hallgatóság.

A péterfia-utcai iskolában.

A péterfia-utcai elemi iskolában is megünnepelték a márczius 15-ikét. A növendékek közül többen szavalltak, s a „Szózat”-ot és a „Hymnus”-t énekeltek el. Emelekedett hangú, alkalmi beszédet Sáfár László tanító tartott, a melyben apró növendékeivel részletesen ismertette a márczius 15-iki kegyeletes ünnepély okát és a márcziusi nagy napok fontosságát. — Az ünnepély befejezése után a gyermekek Kossuth Lajos életével oszlottak szét.

A főiskolában.

Óriási közönség jelenlétében folyt le ma délután a főiskolai magyar irodalmi társulat ünnepélye, a melyen az agghonvédek, számos egyesület és intézet, továbbá a tűzoltó zenekar is jelen volt. Az ünnepély a következő sorrendben folyt le: 1. rész. Az ünnepélyt a „Szózat” eléneklésével a városi dalegyesület és a főiskolai énekkar nyitotta meg; 2. „A szabadság napja” Kovács Kálmántól szavallta A. Blonczy Pál III. th. 3. „Hymnus” a városi és főiskolai dalegyesületek éneke; 4. Emlékbeszéd, írta és felolvasta Baltazár Dezső IV. th. 5. „Kossuth Lajos azt üzenté” előadta a tűzoltó zenekar. A II. rész az emlékkertben folyt le; 1. „Talpra magyart” előadta a főiskolai énekkar; 2. „Nemzeti dal” Petőfőtől, szavallta Keresztesy Károly IV. th.; végül az ünnepély a főiskolai énekkar által előadott „Hymnus”-szal zárult be.

A műsor minden egyes pontját óriási lelkesedéssel hallgatták végig. Az éljenzések minden egyes lelkes, hazafias szó után ismételtlen felhangzott.

Az iparosok ünnepélye.

Az Ullmann Károly sörcsarnokában székelő iparos-jótekonny-asztaltársaság szintén megünnepeli ma este márcz. 15-ét.

Ez alkalommal szavallat, alkalmi beszéd lesz az aztán az asztaltársaság tagjai eléneklék a Hymnust s a Szózatot. Az ünnepélyt társasvacsora követi.

NAPI HIREK.

Határidő naplár.

Nagy néptanulmányverseny vasárnap és csütörtökön. Ma d. u. 4-6 óráig a Magyar-Értelm.

Múzeum a kollektív és közönségi szavallatok nyitása vasárnaponként 10-től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollektív és közönségi nyitása pénteken 11-től 12-ig.

Szülési és halotti nyilvántartás a kórházban. Hétfőn, Szerdán és Szombaton d. u. 3-6-ig nyitva.

A kir. itélő tábli hivatalos órái d. u. 8-12-ig, e. u. 3-5 óráig. — Az igazságtétel, kiadó hivatal. Ma és holnap nyitva d. u. 9-11, d. u. 3-4 óra között. Vasárnap és csütörtökön d. u. 10-11 óra között.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a (Keresk. Akad. földsz.) Szerdán és Szombaton d. u. 5-8 óráig van nyitva. — A kezgyesítő egyesület első iskolai műhelyében (főreáliskola földszint) szerdán és szombaton d. u. 3-5-ig munka tanítás folyik.

Március 16. A vendéglősök bálja.

Március 18. Cipész társulat közgyűlése délután 3 órakor, a timár társulat gyűléstermében, Kisvárad utca.

Március 18. Az önkéntes tűzoltó testület közgyűlése.

Április 1. A polgári kör közgyűlése, délután három órakor, az egyesület saját helyiségében.

Április 6. Egyházkerületi közgyűlés.

Április 22. A magyar országos állatvetségi egyesület Debreczen vidéki osztályának közgyűlése.

Április 26-30. A sorozás ideje Debreczenben.

— Nagyszabású reformok a debreczeni postahivatalnál. Debreczen város közönsége bizonyára szíves örömmel veszi tudomásul azokat a nagyszabású reformokat, amelyeket Csáttly Zsigmond posta- és táviró hivatali főnök kezdeményezésére a debreczeni hivatalnál már május elsején életbe léptetnek. Első és mindenestre fontosabb természetű reformintézkedés az lesz, hogy a hivatalokat, a hivatali helyiségeket tetemesen megnagyobbítják. — A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg megállapodott abban, hogy a kincstár tulajdonát képező postaépület ama része, amelyet az adóhivatal tartott elfoglalva, május elsejével a posta használatába menjen át, úgy hogy e nagy épület jelentéktelenül csekély részén, csupán a helyszínelési felügyelőség hivatalos helyisége marad továbbra fenn. — A posta épület jelenlegi részéből az utalvány feladási pénztár, valamint a posta takarékpénztár is abba az épületbe költözködik át, úgy hogy továbbra az emeletre a penzfeladóknak nem kell feljárnai. Az egész utcai emeleti — rész, amennyiben Debreczen sürgűnyforgalma óriási mérvben szaporodott, — a táviróhivatal céljaira használják fel, sőt jelentékeny darabot vesznek hozzá az emelet udvari részéből is. Az egész földszint utcai rész egy tagas teremmel alakítják át és ott egy végteleben lesz az ajánlott levél feladás, csomag fel és kiadás, valamint a hírlapok fel és kiadása. Mindezeknél az átalakításoknál fontosabb intézkedés, hogy május elsejétől kezdve a kocsiposta a kocsizés helyett a város belterületén életbe léptetik. Egész csomó csinos posta kocsik jár utczáról utczára s a pénzes levélhordók ezeken a kocsikon teszik meg a kézbesítési utat. Az aláírás után a pénzes utalványokat azonnal kifizetik a telnek s ugyszintén a csomagot is azonnal kiadják. Meglesznek tehát kímélve a felek attól, hogy akár az utalvány kiűzése, illetve beváltása, akár pedig a nevükre érkezett csomagokért a postára fáradjanak. A kézbesítés tehát gyorsabb, biztosabb s mindenképp felett elönyösebb lesz. Debreczen közönsége ezt a reformot a legszívesebben örömmel veszi tudomásul s elismeréssel van Csáttly Zsigmond posta és táviró főnök érdemeivel és faradozásaiival szemben, amelylyel ezt városunk közönsége érdekében kieszközölni és megvalósítani igyekezett. A reformok keresztülvitelére vonatkozó összes jóváhagyások megérkeztek már Csáttly Zsigmond posta és táviró főnökhöz, — a ki elsőnek az épületi átalakításokat végzi el. — Az új hivatali berendezés közvetlenül ezután történik meg a kocsiposta kézbesítés azonban csak május első hetében. Ez utóbbi nagy személyzet szaporitást von maga után, melyre a reform életbe léptetésével feltétlenül szükség is van. Mindezekkel kapcsolatosan megemlítjük még azt, hogy a város minden arra szükséges helyen új, elegáns s a fővárosiak mintájára készült levélgyűjtőszekrényeket helyeznek el, még pedig feliratokkal, illetve a kiszedést magyarázó óra jelzésekkel látják el. Minden vonat indulása előtt kiszedik e szekrényekből a leveleket s hogy ez gyorsabban történhessék, az ilyen gyűjtőszekrényeket kocsikkal keresik fel. Mind e reform Debreczen fejlődött posta és táviró forgalmának a következtése, amelynek keresztül vitelében ugy a nagyváradi postalgazgatóságnak, mint Csáttly Zsigmondposta és táviró főnöknek kiváló érdeme van.

— Dr. Török József. Mindenféle városunkban, de a fővárosban is általános megdöbbenéssel és részvétellel vették Dr. Török József halálát. A ravatal, a melyet a szalonban állítanak fel, még nincsen teljesen készen, a temetkezési intézet emberei ma egész nap a díszítéssel voltak elfoglalva. A részvét látogatások ma délelőtt már megkezdődtek s városunk intelligenciájának számos tagja látogatta meg a gyászoló családot; ott voltak a többek között: Kis Áron püspök, Szabó F. nyugalmazott ezredes, Jókai István a tanítóképző igazgatója, Tóth Sámuel akad. tanár s a főiskola összes tanárkara. Részvétsürgűnyököt a Magyar Tudományos Akadémia nevében Szily Kálmán főtitkár

a pesti orvos egylet és a tudományos egylet küldöttek. A Tudományos akadémia valószínűleg képviseltetni fogja magát a temetésen s sürgűnyében jelezte, hogy a ravatalra koszorut helyez; eddig Szentkirályi Tivadar és neje, továbbá a gyászoló család helyezték el a ravatalon koszorúikat. — A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki: Br. Maldényi Vilma mint leánya s gyermekei: Dr. Káli Hegedűs József, karlsbádi fűrdőorvos, Irma férjezett Sipos Lajosné s gyermekei, Paula, valamint Özv. Török Pálné gyermekeivel és unokával, s a nagyszámú rokonság, bánattól megtört szívvel tudatják a legjobb apa, nagyapa, szépapa, sógor és rkonunk Dr. Török József kir. tanácsos, orvos- és sebész-tudor, akadémiai tanár, a magyar tudom. akadémia rendes tagja s több bel és külföldi tudós-társaság tagjának, munkás és áldásos; életének 81-ik évében, folyó hó 14-én, hajnali 3 órakor, hosszas és kínos szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 16-án, délután 3 órakor a ref. vallás szertartása szerint, előbb a gyászhasznál Hítván utca 1092-ik sz., a majd a ref. nagytöplomban tartandó rövid ima után fognak a Kossuth-utcai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességtételre az elhunyt barátait, ösmerőseit, kártásait s általában a bánatunkban résztvevő közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1894. márczius hó 15-én. Béke lengjen áldott hamvai felett!

— Magán építkezések. A városi tanácshoz az utóbbi időben következők nyújtottak be építkezési engedélyezéseiért kérvényt: 1859 Nyilas Ferencz 2446. tervsz. építk. ép. Szalontai J. 1889. Emeric Arnold 2693. tervsz. építk., ép. Horváth és Biczó. 1932. Dári István 488. nád-tető jav. 1960. Özv. Nagy Sándorné 2391. átalakítás. 1986 Simon Mihály 1014 tervsz. építk., ép. Szabó F. 1988. Özv. Szabó Istvánné 264. nád-tető jav. 1989. Hulász Lajos 890. kerítés kész. eng. 2014. Ecsedi Mihály tervsz. építk. majorsági földön. 2021. Tóth Imre tervsz. építk. majorsági földön. 2015. Özv. Fogarasi Jánosné 2021. kerítés eng. 2016. Gyenge Lajos 210. tervszerinti építkezés, építi Gyenge Lajos. — 2017. Komoróczy Ferencz 1065. tervsz. építk. 2019. Nagy Ferencz 3513. tervsz. építk. ép. Szabados M. 3020. Tokaji Ferencz 650. kerítés. eng. 2379. Kecskés János 242. tervsz. építkezés építi Lengyel József. 2413. Dávid István 748. tervszerinti építkezés építi Szabó József. — 2414. Dienes Bernát 1508 tervsz. építk. ép. Stegmüller Á. 2420. Ziszló János 3240. tervsz. építk. ép. Tar G. 2453. Kovács József 480. tervsz. építk. 2455. Ranunkel H. fia 1711. tervszerinti építkezés; építi Tóth J. — Jegyzet: A nevek előtt álló számok a kérvény tanácsi számát, a név után álló szám a házszámot, terv. sz. építk. tervszerinti építkezést, ép. építi — jelenti.

— Buday József meghalt. Városunk társadalmának egy kiváló tagja, Buday József hunyt el az éj folyamán, néhány percig tartó betegség következtében. Buday József 53 éves, 25 év óta nős egyén volt; városunk közügyeiben élénk és tevékeny részt vett. Finom modorra, jószívűsége és egyéb kiváló tulajdonságai a legelőkelőbb körökben is kedvelté tették. Az elhunyt mint közbirtokos jelentékeny ingatlanának volt tulajdonosa, városunk törvényhatóságának számos éven át bizottsági tagja, a gazdasági egyesületnek, a lótenyész bizottmányának egyik legbuzgóbb választmányi tagja, a közgazdasági banknak egyik igazgatója, s így miután elmondhatni, hogy mindezen állásokban, melyekre a néhai polgári érdemeinél fogva emeltetett, helyét becsülettel állta meg: hosszú ideig betöltellen őrült hagyott maga után. — De nemcsak, mint a közügyek zászlóvivője tűnt ki, hanem a gazdasági téren is kiváló szakember volt; mint dohánytermelő különösen országos hírnévre tett szert. Gyermekei nemjvoltak, egyedül gyászolják bánatos özvegye, született Király Ilona, továbbá egyetlen élő testvére Buday Sándor, ki néhány év óta Debreczenbe tette át lakását, valamint sógora Dr. Király Ferencz

országgyűlési képviselőnk és családja. — A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 17-én, azaz szombaton d. e. 10 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartása szerint, a Szent-Anna-utcza 2535. sz. háztól a Kossuth-utcai temetőben öröknyugalomra tétetni. Nyugodjanak porai békében! A család a gyászestéről a következő tartalmu gyászjelentést adta ki:

Mely fájdalommal lesújtott szívvel tudatjuk a legjobb férj, testvér és sógornak Néhai **B u d a y J ó z s e f** főbirtokosnak és Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagjának élete 53-ik, boldog házasságának 25-ik évében, folyó évi márczius hó 15-én éjféltáni 1 órakor rövid szenvedés után történt elhunytát, A boldogult földi maradványai folyó évi márczius hó 17-én, szombaton délelőtt 10 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint a Szt.-Anna-utcza 2535. sz. alatti háztól a Kossuth-utcai sarkterben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat bánatos szívvel meghívjuk. Az engesztelő szent-mise-áldozat április hó 3-án délelőtt 9 órakor fog az egek urának bemutatattatni. Debreczen. 1894. márczius 15. Bánatos neje: Özv. **B u d a y J ó z s e f** szül., **Király Ilona**. Testvére: **B u d a y S á n d o r**. Sógora: **Dr. Király Ferencz**, nejevel **Hunyady Ilonával** s gyermekeivel és az összes rokonság nevében is. Áldott legyen emlékezete.

— **Uj táblai bíró.** Ő felsége a király **U j h e l y i A n d r á s t**, a debreczeni kir. törvényszék érdemes és nagyképzetségű bíráját a debreczeni kir. ítélőtáblához bírává nevezte ki.

— **Felolvasás az orvos-gyógyszerész egyesület meg e hó 17-én, azaz szombaton délután öt órakor az egyesület helyiségében havi ülést tart.** Az ülésen folyó ügyek és a múlt havi ülésről elmaradt tárgyak nyerne elintézték. Ezután **Dr. K o m á r o m y S á n d o r** tart felolvasást.

— **Disztornázás a főiskolában.** A főiskola tanúai ifjúsága ma délután, a magyar irodalmi társulat által rendezett márczius 15-iki emlékünnepelelőlyása után, a főiskolában a tanári kar és nagyszámú érdeklődők jelenlétében **T ó t h M i h a y** tornatanár vezetése alatt disztornázást tartottak, a mely kitűnően sikerült.

— **A tanítói fizetések 1893. évi XXVI. cz. végrehajtása tárgyában** most adta ki a vallás-és közoktatásügyi miniszter e részletes utasítást, mely hivatva van e fontos törvény végrehajtását gyorsan és sikeresen megindítani. E célra valamennyi vármegye s törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához, tanfelügyelőhöz, egyházi főhatóságához, rendeletment, az utasítással kapcsolatban, hogy a hatáskörükbe tartozó intézkedéseket megtegyék. Maga az utasítás, melyet tegnap közölt a Budapesti Közlöny, 32. §-ból áll s a törvény minden egyes pontjára nézve részletesen intézkedik.

— **Magyarország mezőgazdasági fölvétele.** Az országos statisztikai hivatal a földmívelési miniszterium megbizta Magyarország mezőgazdasági fölvétele tervének kidolgozásával. A már kidolgozott terv szerint a fölvétel két irányban fog történni. Külön vétetnek föl t. i. a községek s külön az egyes gazdaságokra vonatkozó adatok. A községekre vonatkozó fölvételek fölvilágosítást fognak nyújtani a község határában levő területekről művelési ágak szerint s általában a mezőgazdasági viszonyokról. Az egyes gazdaságokra vonatkozó fölvételek tájékoztatást fognak nyújtani a kezelt terület nagyságáról, a gazdaságban foglalkozó emberekről, a mezőgazdasági iparról, a használt gépekről és az állat-létszámáról. Ez a fölvétel nagyjelentőségű, mert ennek alapján tisztázás és teljes képet lehet összeállítani hazánk mezőgazdaságának fejlettségi fokáról.

— **A debreczeni izraelita szent egyület (Chevra Kadischa)** márczius hó 15-én délután 3 órakor a szt. anna-utcai templomépület tanácstermében tartja rendes évi közgyűlését: Targysorozat: 1. Az 1894. évi számadasok és mérleg megvizsgálására egy 3 tagból álló bizottság választása. 2. Az előjáróság évi jelentése és esetleges indítványok, a mennyiben a közgyűlés előtt 3 nappal bejelentettek. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése és ennek alapján az 1893. évi számadasok tárgyában határozat hozatala. 4. Az 1894. évi költségvetés megállapítása. 5. Előter-

jesztés a közoktatás közelmében egy alkalmas telek vételére és a késes-utcai ház eladása iránt. A reggeli istentisztelet után az alapszabályok 77-ik §-a értelmében az egyület tagjai a temetőt megátogatták. Délután a Szent-Anna-utcai templomban szónoklással egybekötött istentisztelet tartatik.

— **Az öngyilkos jelölt betörő.** **P o b u d a J ó z s e f**, a kit pár nappal előbb fogott el a rendőrség, s a ki elfogatás közben öngyilkosságot kísérelt meg, sebéből egészen felépült s a kórházból a vizsgálati foglyok börtönebe került. A betörő kihallgatását a kir. törvényszéknél **K o l b e n h a y e r K á i m a n** vizsgálóbíró már megkezdette.

Debreczeni heti piacz.

— Márczius 13-án. —

Tudósítónk feljegyzései a vásár lefolyásáról a következők: **P i a c z r a** hozatott buza 21700 kgr., Kétszeres 17900 kgr. Rozs 18700 kgr. Árpa 19600 kgr. Zab 18900 kgr. Tengeri 25900 kgr. Elkelt mind. **A r a k** a következők voltak: I. rendű buza (sulya 82) 7.00 II. r. (sulya 80) 6.80, III. r. (sulya 79.) 6.70. Kétszeres I. r. (s. 74) 6.70, II. (s. 72) 5.50; III. r. (s. 70) 5.40. — Rozs I. r. (s. 72) 5.00, II. (s. 70) 4.90, III. r. (s. 68.) 4.80 — Árpa I. r. (s. 61.) 6.00, II. rendű (s. 59) 5.80 I. r. (s. 58) 5.70. — Zab I. r. (s. 44) 6.80, II. r. (s. 42) 6.70, III. r. (s. 40) 6.50. — Tengeri uj I. 4.20 — köleskása 9.00., 1 zsák burgonya uj 2 frt 00 kr.

P i a c z i á r u c k i k e k . S z á z k i l ó Bab fehér 7. 50, Burgonya 2.00. Só darb. 10.80. darált 11. — Szén kem fából 2.50, puha fából 2.00. — Széna I. r. 2.50, II. r. 2.40. — Szalma I. r. 0.60 I z s u p 6 k r . R i z s 22 00 B o r s ó s z e p e s s é g i 20 00 — Lencse 22.00. Buza dara 16 20. Árpadara 18 00. Kőszén 2 80.

E g y k i l ó : Arpakása 16—30. Aszalt szilva boszniai 32, belf. 24. Aszalt dara 18. Burgonya 3. Belső 44. Bors fekete 1.00 Borsó szep. 20. 18. Bab 8. — Disznózsír 60. Foghagyma 20. Faggyu nyers 20. tisztított 44. Cukor fehér 52. Gyertya öntött 52. Írósvaj 1.10. Köleskása 11. Kőmennyag 40. Kenyér fehér 12, barna 10. Lencse szep. 26. Liszt 14-13-12 $\frac{1}{2}$ -11 12 $\frac{1}{2}$ — Olvasztott vaj 1.00. Paprika finom 1.10, közönséges 40. Só darabos 11, darált 12. — Rizskása 16—34. Szappan 26. Szalonna sós uj 72. sóltan 56. Repeze olaj 36. Zöldség 06. 1 cs. milly gyertya 46. Vereshagyma 06. Kávét Cuba 1.30. Thea 4—16. frt.

E g y h e k t o i t e r : Hegyi bor 6 30—60 frt. Hegyi bor uj 20—25 frt.

E g y l i t e r : Hegyi ó bor 45—60. Hegyi uj bor 34—40. Bor cezet 24. Szesz cezet 6. 36 % szesz 67. Egett bor 50. Szilva pál. 68. Sőr pesti 30. Élet pál. 30. Tej 10. Tejfél 40. Petroleum 24. Rum 1.00—1.12.

E g y p á r t y u k 1 frt, csirke 50 kr., kappan 2.10, lud kővér 5.—, lud sovány 2.80, pulyka 2.80, kacsa —.80, 12 drb tojás 30 kr.

Á l l a t f e l h a j t á s . Felhajtott ló 1120 db. Marha 1470 db. Eladatott ló 325 db, marha 582 db.

S e r t é s v á s á r . Felhajtott 7050 drb, eladatott 1850 drb. **A r a k :** 6 hónapostól 1 évesig sovány (felhajtott 16 drb) 20 frt, — 1—1 $\frac{1}{2}$ évesig sovány (felhajtott 25 drb) 40 frt, 1 $\frac{1}{2}$ —2 évesig sovány (felhajtott 25 db.) 50 frt, öreg sovány (felhajtott 35 db.) 65 frt. Kővér 40—47 kr.

S z a l o n n a és háj 100 klg. szalonna ó 46—48 háj 50—52 frt.

H u s á r a k . Marhahus kilója 42—44—48—52 54—56 kr. 1 klg. bornyuhus 60 kr. 1 klg. sertés hus 48. 56 kr. Juhhus 36 kr.

T ű z i f a . 4 köbméter tölgyfa 12 frt, nyárfa 7 frt, fafelvágás 2 frt 40 kr, szállítás frt 120.

Színház.

* **A „Sultán“.** **V e r ő G y ö r g y** operettjére tegnap este csaknem egészen megtelt a színház nagy és díszes közönséggel, amely a mi szívesen látott vendégünket, kedvencünket: **R. R é t h y L a u r á t** már megjelenésekor is zajos, szűnni nem akaró tapsviharral fogadta. **R é t h y L a u r a S z e l i m j e** a sokszor látott operettet új élvezeteljes varázsával aranyozta meg. Az ő mélyeséges szép hangja minden egyes alkalom-

mal joggal ragadta tapsra a közönséget. Játékának és hangjának erejével valóban magasra emelte a tegnapi est műélvezetét. — A többi szereplők ez operettnél a már sokszor ismételt, megszokott képet alkották, Locserekné szerepével Borcsainé birkozott meg s minden méltánylásra érdemes törekvese daczára ez a birkozás nem volt egyéb halvány utánzásnál.

* **M á r m a r o s s z i g e t T i s z a i n y á r i á l l o m á s a .** Pár nappal előbb Marmarossziget tanácsa egy szavazattöbbséggel **H a l m a y** kassai szinigazgatónak adta oda a nyári szinkört. Ezt a határozatot a közgyűlés megváltoztatta s egyhangulag Tiszai szinigazgatónak adta ki a szinkört. Gyors egymásutánban öt sürgönnyt kapott erről **T i s z a i D e z s ő** szinigazgató, aki így megnyerte, magának és társulatának biztosította a legjobb nyári állomást.

* **M ű s o r .** Szombaton: „Fernand“ szinmá, vasárnap: „Az ötödik pont“ operett **S u g a r A r a n k á v a i** kerül színre. Hétfőn a katonazenekar tart hangversenyt s azután husvét vasárnapjajig nem lesz előadás a színházban.

Közgazdaság.

— **S e r t é s v á s á r .** Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok árjegyzése 1894. év márczihó 14-én.

H i z o t t s e r t é s á r a k : I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felüli sulyban) 50—51. krig. Öreg közép (páronként 300—400 klg. sulyban) 50—51. krig. Fialat nehéz páronként 320 klgon felüli sulyban 53 $\frac{1}{2}$ —54 krig. Fialat közép (páronként 250—320 klg. sulyban) 51—52 krig. Fialat könnyű (páronként 24 klgig terjedő sulyban) 50 $\frac{1}{2}$ —51 krig. — II. M a g y a r s z e d e t t : Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 49.—50. krig. Közép (páronként 220—280 klg. sulyban) 49 $\frac{1}{2}$ —50 krig. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő sulyban.) 49.—50. krig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 260 klgon felüli sulyban) — krig. Közép (páronként 220—260 kgr. sulyban) — krig. Könnyű (klgr.-kint 220 klg terjedő sulyban) — krig. — S z e r b i a i : Nehéz (páronként 260 klgig felüli sulyban) 50—51. krig. Közép (páronként 220—260. klg. sulyban) 50—51 krig. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő sulyban) 48—49 krig.

M e g j e g y z é s . A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokványos levonások mellett egy kilogram sulyra krajczárokból értendők. Szokványosul a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 klg. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 $\frac{1}{2}$ százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Legujabb.

Kossuth.

B u d a p e s t , márczius 15. (A Debr. Hirl. ered. táv. Érk. 12 óra, 20 p.) **T u r i n b ó l** délelőtt 10 órakor érkezett sürgöny szerint **K o s s u t h** az éjjelt nyugtalanul töltötte; hőmérséke emelkedik. **A k a t a s t r ó f a ,** miután tüdőgyulladás tünetei mutatkoznak, minden órán várható.

B u d a p e s t , márczius 15. (A D. H. táv. Érk. 1 órakor.) **K o s s u t h** állapota nagyon sulyos. — A nagy beteg az egész éjszakát álmatlanul, lázban töltötte. Most deliriumban, eszméletlenül fekszik. A hólyagosítás csak nagynehezen végezhető. **A** betegség mai tünetei a legaggasztóbbak. **B a s s o** és **C a r l e** orvosok ma délutánra **B o z z o l o** tanárt konziliumra hívták.

Az elsülyedt magyar hajó.

B u d a p e s t , márczius 15. (A D. H. ered. táv. Érk. 1 órakor.) **F i u m é b ó l** érkezik a

hir, hogy az orosz hajó Cselecsényi csodabolyongás ut

Már

— S a j

H.-Szobos

ma szintén me

tentisztelet vol

Z s i g m o n d

szónok, alkalm

városháza udv

1848. évi márc

tőseget fejteget

tanár, K i s s

1848. évi törv

nemzetre tette

nok beszéde s

lelkében a haz

Utána S

magyart szav

datagyilet is. E

zafias dalok é

gulat hatását.

Szívós Géza

kezü embere

a mely nem

tött. — A B

előkerült a lev

harcokban bu

dukát a neme

most ugyensz

desse az ébre

megünnepelte

is tette.

— A m

zet időjelzés

(Távirati

a =

padék.

RI

Szer

Irta Brent

Ti

Bármily

kell, gondolta

minden oldal

Sir Henry bec

Greyt oly aln

hagyják, anna

lenni.

Ez elhat

még jobban r

látta, mily l

set.

Ugy láts

mat okozott r

volt Selván i

magát iránta.

— Szer

egymással mo

egyedül ön le

önzetlenséget

lelekt.

— Való

szolgáltattam

Selvin merev

követelményel

kom beváltott

— Nem

mondá nevet

udvariasságot

Pár nap

rice alkalmat

sze mközt bes

— Bizon

mondá ő

zásokra, rövid

végleg marad

— Eu r

fel, O' Moric

— De k

fentebb mond

országgyűlési képviselőnk és családja. — A megboldogultnak hűlt tetemei folyó hó 17-én, azaz szombaton d. e. 10 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartása szerint, a Szent-Anna-utcza 2535. sz. háztól a Kossuth-utcza temetőben öröknyugalomra tétetni. Nyugodjanak porai békében! A család a gyászestéről a következő tartalmu gyászjelentést adta ki:

Mely fájdalommal lesújtott szívvel tudatjuk a legjobb férj, testvér és sógornak Néhaj Buday József földbirtokosnak és Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagjának élete 53-ik, boldog házasságának 25-ik évében, folyó évi márczius hó 15-én éjjel-ntáni 1 órakor rövid szenvedés után történt elhunytát, A boldogult földi maradványai folyó évi márczius hó 17-én, szombaton délelőtt 10 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint a Szt.-Anna-utcza 2535. sz. alatti háztól a Kossuth-utcza sarkterében örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtelre rokonainkat, barátainkat bánatos szívvel meghívjuk. Az engesztelő szent-mise-áldozat április hó 3-án délelőtt 9 órakor fog az ezek után bemutatattatni. Debreczen. 1894. márczius 15. Bánatos neje: Özv. Buday Józsefné szül. Király Ilona. Testvére: Buday Sándor. Sógora: Dr. Király Ferencz, nejevel Hunyady Ilonával s gyermekeivel és az összes rokonság nevében is. Áldott legyen emlékezete.

— Uj táblai bíró. Ó felsége a király Ujhelyi Andrást, a debreczeni kir. törvényszék érdemes és nagyképzeltségű bíráját a debreczeni kir. ítélőtáblához bírává nevezte ki.

— Felolvasás az orvos-gyógyszerész egyesületben. A debreczeni orvos gyógyszerész egyesület meg e hó 17-én, azaz szombaton délután öt órakor az egyesület helyiségében havi ülést tart. Az ülésen folyó ügyek és a mult havi ülésről elmaradt tárgyak nyerne elintézték. Ezután Dr. Komáromy Sándor tart felolvasást.

— Disztornázás a főiskolában. A főiskola tanuló ifjúsága ma délután, a magyar irodalmi társulat által rendezett márczius 15-iki emlékünnepelel lefolyása után, a főiskolában a tanári kar és nagy-zámu érdeklődők jelenlétében Tóth Mihály tornatanár vezetése alatt disztornázást tartottak, a mely kitűnően sikerült.

— A tanítói fizetések 1893. évi XXVI. cz. végrehajtása tárgyában most adta ki a vallás-és közoktatásügyi miniszter e részletes utasítást, mely hivatva van e fontos törvény végrehajtását gyorsan és sikeresen megindítani. E célra valamennyi vármegye s törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához, tanfelügyelőkhöz, egyházi főhatóságokhoz, rendeletment, az utasítással kapcsolatban, hogy a hatáskörükbe tartozó intézkedéseket megtegyék. Maga az utasítás, melyet tegnap közölt a Budapesti Közlöny, 32. §-ból áll s a törvény minden egyes pontjára nézve részletesen intézkedik.

— Magyarország mezőgazdasági fölvétele. Az országos statisztikai hivatal a földmívelési miniszterium megbizta Magyarország mezőgazdasági fölvétele tervének kidolgozásával. A már kidolgozott terv szerint a fölvétel két irányban fog történni. Külön vétetnek föl t. i. a községek s külön az egyes gazdaságokra vonatkozó adatok. A községekre vonatkozó fölvételek fölvilágosítást fognak nyújtani a község határában levő területekről művelési ágak szerint s általában a mezőgazdasági viszonyokról. Az egyes gazdaságokra vonatkozó fölvételek tájékozást fognak nyújtani a kezelt terület nagyságáról, a gazdaságban foglalkozó emberekről, a mezőgazdasági iparról, a használt gépekről és az állat-létszámáról. Ez a fölvétel nagyjelentőségű, mert ennek alapján tisztá és teljes képet lehet összeállítani hazánk mezőgazdaságának fejlettségi fokáról.

— A debreczeni izraelita szent egyület (Chewra Kadischa) márczius hó 15-én délután 3 órakor a szt. anna-utcza templomépület tanácstermében tartja rendez évi közgyűlést: Tárgysorozat: 1. Az 1894. évi számadások és mérleg megvizsgálására egy 3 tagból álló bizottság választása. 2. Az előjáróság évi jelentése és esetleges indítványok, a mennyiben a közgyűlés előtt 3 nappal bejelentetnek. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése és ennek alapján az 1893. évi számadások tárgyában határozat hozatala. 4. Az 1894. évi költségvetés megállapítása. 5. Előter-

jesztés a közkórház közelében egy alkalmas telek vételére és a késes-utcai ház eladása iránt. A reggeli istentisztelet után az alapszabályok 77-ik §-a értelmében az egyeslet tagjai a temetőt megrátogatták. Délután a Szent-Anna-utcza templomban szónoklattal egybekötött istentisztelet tartatik.

— Az öngyilkos jelölt betörő. P o b u d a József, a kit pár nappal előbb fogott el a rendőrség, s a ki elfogatás közben öngyilkosságot kísérelt meg, sebéből egészen felépült s a kórházból a vizsgálati foglyok börtönébe került. A betörő kihallgatását a kir. törvényszéknél Kolbenhayer Káimán vizsgálóbíró már megkezdette.

Debreczeni heti piac.

— Márczius 13-án. —

Tudósítónk feljegyzései a vásár lefolyásáról a következők: Piaczra hozatott buza 21700 kgr., Kétszeres 17900 kgr. Rozs 18700 kgr. Árpa 19600 kgr. Zab 18900 kgr. Tengeri 25900 kgr. Elkelt mind. Árak a következők voltak: I. rendű buza (sulya 82) 7.00 II. r. (sulya 80) 6.80, III. r. (sulya 79.) 6.70. Kétszeres I. r. (s. 74) 6.70, II. (s. 72) 5.50; III. r. (s. 70) 5.40. — Rozs I. r. (s. 72) 5.00, II. (s. 70) 4.90, III. r. (s. 68.) 4.80 — Árpa I. r. (s. 61.) 6.00, II. rendű (s. 59) 5.80 I. r. (s. 58) 5.70. — Zab I. r. (s. 44) 6.80, II. r. (s. 42) 6.70, III. r. (s. 40) 6.50. — Tengeri uj I. 4.20 — köleskása 9.00., 1 zsák burgonya uj 2 frt 00 kr.

Piaczi áru cikkek. Száz kiló Bab fehér 7. 50, Burgonya 2.00. Só darab. 10.80, darált 11. — Szén kem fából 2.50, puha fából 2.00. — Széna I. r 2.50, II. r. 2.40. — Szalma I. r. 0.60 1 zsup 6 kr. Rizs 22.00 Borsó szepességi 20.00 — Lencse 22.00. Buza dara 16 20. Árpadara 18 00. Készén 2.80.

Egy kiló: Árpakása 16—30. Aszalt szilva boszniai 32, belf. 24. Asztali dara 18. Burgonya 3. Bólszir 44. Bors fekete 1 00 Borsó szep. 20. 18. Bab 8. — Disznózsír 60. Foghagyma 20. Faggyu nyers 20. tisztított 44. Czukor fehér 52. Gyertya öntött 52. Irós vaj 1.10. Köleskása 11. Kőménymag 40. Kenyér fehér 12, barna 10. Lencse szep. 26. Liszt 14-13—12½—11 12½—Olvasztott vaj 1.00. Paprika finom 1.10, közönséges 40. Só darabos 11, darált 12. — Rizskása 16—34. Szappan 26. Szalonna sós uj 72. sóltan 56. Repce olaj 36. Zöldség 06. 1 cs. milly gyertya 46. Vereshagyma 06. Kávè Cuba 1.30. Thea 4—16. frt.

Egy hektoliter: Hegyi bor 6 30—60 frt. Hegyi bor uj 20—25 frt.

Egy liter: Hegyi ó bor 45—60. Hegyi uj bor 34—40. Bor eczet 24. Szesz eczet 6. 36 % szesz 67. Egeit bor 50. Szilva pál. 68. Sör pesti 30. Élet pál. 30. Tej 10. Tejfél 40. Petroleum 24. Rum 1.00—1.12.

Egy pár tyúk 1 frt, csirke 50 kr., kappan 2.10, lud kővér 5.—, lud sovány 2.80, pulyka 2.80, kacsa —.80, 12 drb tojás 30 kr.

Állatfelhajtás. Felhajtott ló 1120 db. Marha 1470 db. Eladatott ló 325 db, marha 582 db.

Sertésvásár. Felhajtott 7050 drb, eladatott 1850 drb. Á r a k : 6 hónapostól 1 évesig sovány (felhajtott 16 drb) 20 frt, — 1—1½ évesig sovány (felhajtott 25 drb) 40 frt, 1½—2 évesig sovány (felhajtott 25 db.) 50 frt, öreg sovány (felhajtott 35 db.) 65 frt. Kővér 40—47 kr.

Szalonna és háj 100 klg. szalonna ó 46—48 háj 50—52 frt.

Husarak. Marhahus kilója 42—44—48—52 54—56 kr. 1 klg. bornyuhus 60 kr. 1 klg. sertés hus 48. 56 kr. Juhus 36 kr.

Tűzifa. 4 köbméter tölgyfa 12 frt, nyárfa 7 frt, fafelvágás 2 frt 40 kr, szállítás frt 120.

Színház.

* A „Sultán“. V e r ő György operettjére tegnap este csaknem egészen megtelt a színház nagy és diszes közönséggel, amely a mi szívesen látott vendégünket, kedvencünket: R. Réthy Laurát már megjelenésekor is zajos, szünni nem akaró tapsviharral fogadta. R é t h y Laura Szelimje a sokszor látott operettet uj élvezeteljes varázsvál aranyozta meg. Az ő mélyeséges szép hangja minden egyes alkalom-

mal joggal ragadta tapsra a közönséget. Játékának és hangjának erejével valóban magasra emelte a tegnap est műélvezetét. — A többi szereplők ez operettnél a már sokszor ismételt, megsokott képet alkották, Locserekné szerepével Borosainé birkozott meg s minden méltánylásra érdemes törekvésére ez a birkozás nem volt egyéb halvány utánzásnál.

* Mármaroszi Tiszai nyári állomása. Pár nappal előbb Mármaroszi tanácsa egy szavazattöbbséggel H a l m a y kassai szinigazgatónak adta oda a nyári szinkört. Ezt a határozatot a közgyűlés megváltoztatta s egyhangulag Tiszai szinigazgatónak adta ki a szinkört. Gyors egymásutánban öt sürgönnyt kapott erről T i s z a i Dezső szinigazgató, aki így megnyerte, magának és társulatának biztosította a legjobb nyári állomást.

* Műsor. Szombaton: „Fernand“ szimá, vasárnap: „Az ötödik pont“ operett Sugar Arankával kerül színre. Hétfőn a katonazenekart hangversenyt s azután husvét vasárnapjáig nem lesz előadás a színházban.

Közgazdaság.

— Sertésvásár. Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok árjegyzése 1894. év márcz. hó 14-én.

Hizott sertésárak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli sulyban) 50—51. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 klg. sulyban) 50—51. krig. Fiala nehéz páronként 320 klgon felüli sulyban 53½—54 krig. Fiala közép (páronkint 251—320 klg. sulyban) 51—52 krig. Fiala könnyű (páronkint 24 klgig terjedő sulyban) 50½—51 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgon felüli sulyban) 49—50. krig. Közép (páronként 220—280 klg. sulyban) 49½—50 krig. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő sulyban) 49—50. krig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 260 klgon felüli sulyban) — krig. Közép (páronként 220—260 klg. sulyban) — krig. Könnyű (klgr.-kint 220 klg terjedő sulyban) — krig. — krom Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klgig. felüli sulyban) 50—51. krig. Közép (páronkint 220—260. klg. sulyban) 50—51 krig. Könnyű (páronkint 220 klgig terjedő sulyban) 48—49 krig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokványos levonások mellett egy kilogram sulyra krajczárokból értendők. Szokványosul a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 klg. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4½ százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadóknak.

A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Legujabb.

Kossuth.

Budapest, márczius 15. (A Debr. Hirl. ered. táv. Ér. 12 óra, 20 p.) Turinból délelőtt 10 órakor érkezett sürgöny szerint Kossuth az éjjelt nyugtalanul töltötte; hőmérséke emelkedik. A katasztrófa, miután tüdőgyulladás tünetei mutatkoznak, minden órán várható.

Budapest, márczius 15. (A D. H. táv. Ér. 1 órakor.) Kossuth állapota nagyon súlyos. — A nagy beteg az egész éjszakát álmatlanul, lázban töltötte. Most deliriumban, eszméletlenül fekszik. A hólyagosítás csak nagynehezen végezhető. A betegség mai tünetei a legaggasztóbbak. Basso és Carle orvosok ma délutánra Bozzolo tanárt konziliumra hívták.

Az elsüllyedt magyar hajó.

Budapest, márczius 15. (A D. H. ered. táv. Ér. 1 órakor.) Fiuméből érkezik a

hir, hogy a csaszár hajója a székelyországi bolyongás...

— S a

H-Szob ma szintén a... tentisztelet v... Z s i g m o n... zafias dalok... városháza u... 1848. évi m... tősegét fejte... tanar, K i s... 1848 évi t... nemzetre t... nok beszed... lelkében a h...

Utána magyart sz... dategylet is... zafias dalok... gulat hatása... Szivós Géza... kezű ember... a mely n... tott. — A... előkerült a... harcokban... dukát a nem... most ugyan... desse az ébr... megünnepele... is tette.

— A

zet időjele... (Távira... a =... padék.

R

Sze

Irta Bre

Bármil... kell, gondol... minden old... Sir Henry b... Greyt oly ál... hagyják, an... lenni.

Ez elh... még jobban... látta, mily... söt.

Ugy lá... mat okozt... volt Selván... magát iránt...

— Sze... egymással... egyedül ón... önzetlensége... lehet.

— Val... szolgálattan... Selvia mere... követelmény... zom bevált...

— Ne... mondá neve... udvariasság... Pár n... rice alkalm... szemkötő b...

— Biz... mondá ó... zásokra, r... végleg mara...

— Éa... fel, O' Mori... — De... felebb mo...

hir, hogy az „Unione” magyar árbo-
zos hajó Candia mellett elsülyedt; a le-
génység csolnakba menekült és ötnapi
bolyongás után érkeztek Candiába.

Márczius 15. H.-Szoboszlón.

— Saját tudósítónktól. —

H.-Szoboszló város közönsége márczius 15-ét
ma szintén megünnepelte. Dél előtt 9 órakor is-
tentisztelet volt. az ev. ref. templomban, melyen
Zsigmond Sándor lelkész, ismert egyházi
szónok, alkalmi imát mondott. Templom után a
városháza udvarán népgyűlés volt, melyen az
1848. évi márczius 15. történetét, annak jelen-
tőségét fejtegette Szécsy Miklós polgár-iskolai
tanár, Kiss Albert közjegyző helyettes pedig az
1848. évi törvények szellemét, annak hatását a
nemzetre tette bírálattá tárgyává, mindkét szónok
beszéde során alkalmat vevén, hogy a nép
lelkében a hazaszeretetet ébresztsze.

Utána Szabó Antal jogász a Talpra
magyart szavalt. Közreműködött a helybeli
dalgyűjtés is. Ez nyitotta meg az ünnepélyt ha-
zafias dalok éneklésével emelve az ünnepi hang-
ulat hatását. Külső fényben sem volt hiány.
Szívós Géza főjegyző, Szoboszló legügyesebb
kezű embere remek magyar-czimerrel festett,
a mely nemzetiszínű lobogón alkalmazta-
zott. — A Bocska y-z á s z l ó szintén
előkerült a levéltárból, hogy ki egykor véres
harcokban buzdította a háját nem ismerő raj-
dukát a nemes eszmék diadalának kivívásában,
most ugyanezen eszmék békés dicsőséget hir-
desse az ébredő tavaszal. A polgáriskola is
megünnepelte e napot, ugymint a múlt években
is tette.

— A magyar kir. meteorologiai inté-
zet időjelzése márczius 15-én.

(Távirati tudósítás. Erk. 3 óra 10 p.)

a = enyhe, h = helyenkint csapadék.

REGÉNYCSARNOK.

Szerelm és bűnhődés.

Angol regény.

Irta Brent Ernő, fordította: Krónika író.
46.

TIZENEGYEDIK FEJEZE.

A mézesetek után.

Bármily nehezemre esik, mégis hallgatnom
kell, gondolta magában M. O'Morice, miatt
minden oldalról meghányta vetette a kérdést. E
Sir Henry becsületesember s a leány ki szegény
Greyt oly álnokul megcsalta, talán ha békén
hagyják, annak, kihez ment jó és hű neje fog
lenni.

Ez elhatározásában, hogy nem fog szólni
még jobban megerősíté ama körülmény, hogy
látta, mily bensőben szereti Georgina jegye-
sét.

Ugy látszott, hogy Neale érkezése fájdal-
mat okozott neki, de azért nagyon barátságos
volt Selván iránt, bár ez tartózkodólag viselte
magát iránta.

— Szeretném, ha jobban barátkoznának
egymással mondá Archie egy napon. Ennek oka
egyedül ön lehet, Selvin, mert O Morice oly
önzetlenséget tanusít, minőt embeattól csak várni
lehet.

— Valóban nem tudom, Ravel, miáltal
szolgáltattam alkalmat ily megjegyzésre mondá
Selvin mereven. Azt hiszem azon udvariassági
követelményeket, melyekkel O Moricenak tarto-
zom beváltottam.

— Nem, egyáltalában nem mulasztá el, —
mondá nevetve pap. — Ön inkább tulhajtá az
udvariasságot, semmint ne tartotta volna bé.

Pár nap mulva a beszélgetés után O'Mo-
rice alkalmat vett megának arra, hogy négy-
szemközt beszélhessen Selvinnel.

— Bizonyára azt gondolja ön, Mr Telbin,
mondá ő — hogy tekintettel a beállott válto-
zásokra, rövidítem meg látogatásom idejét vagy
végleg maradjak el.

— Én nem állíthatok önnek szabályokat
fel, O Morice.

— De bizonyára úgy gondolkodik ön, mint
fentebb mondtam.

— Ha így is volna, sem mondanám meg.
— Miss Colchester önt előnyben részesíti
felettem, az kétségtelen, — folytató tovább a
fiatal pap. — De azért én őt mint barátomat
mégis sokkal inkább becsülöm, semhogy az
esetben, ha önnek nem csak óhaja, de módja
is van abban, hogy őt boldogga tegye, ugy
örömmel látnám frigyőket.

— Selvin összeráncolta homlokát s vis-
szoná: — Ön a család régi barátja s csupán e
körülmény jogosíthatja fel az ily módu beavat-
kozásra, mely másképen bizonyára illetéktelen.
— Valóban helyesen mondja — mondá
Netleda a jelen esetben egy lelküismereti kér-
désről van szó s éppen ez teszi szükségessé bi-
zonyos dolgok felhozatalát.

— Nem értem önt.
— Egész véletlenül egy nagyon szomorú
s komoly történet jutott tudomra, Mr. Selvin.
— Mire vonatkozik ez?
— Még kérdezheti Ön?
(Folyt. köv.)

Idegenek névsora.

Bika szálloda.

Dr Fidler Dezső ügyvéd Bpest, — Orstein Fülöp
gyáros Arad, — Pollizerné kő. Bécs, — Szilágyi Leo-
pold birt. Csekelak, — Ferenczy P. kő. Páris, — Eng-
leuper Miklos Álmosd, — Kladio Arthur Prága, — Klein
Ignác kő. Bpest, — Popper J. kő. Bécs, — Ledrer J.
kő. Bpest, — Fischer József mérnök S. A. Ujhely, —
Rosinger birtokos Csege, — Lévai Mor kő. Bpest, —
Vogel L. utazó Bécs, — Neuländer I. Bpest.

Angolkirálynő szálloda.

Rimpel József kő. Merrán, — Löffler Ferencz ut.
Bécs, — Máté Imre fővigyázó B. Szt. Mihály, — Sórossy
Imre hivatalnok H. Pályi, — Illyés Balint orsz. képviselő
Bpest, — Madarász J. földbirt. Bagos Pusztá, — Kepes
László biztoztó Kassa, — Politzer J. mérnök Bpest, —
Mandel Dezső földbirtokos Derecske, — Asboth J. főer-
dész Bözörmény, — Serényi Jenő gépmérnök Bpest.

Frohner szálloda.

Goiástein J. Bpest, — Scsiffer Bécs, — Jungreis
M. N. Varad, — Szerdahelyi L. Eszék, — Friedmann G.
Bpest, — Osztreicher L. Bpest, — Májer Fülöp Bpest.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

Idénybérlet 26. szünet. VII. Kis bérlet 26.
(Páros) (Páros)
Penteken, 1894. márczius 16-an.

Közdete 6 orakor

Nép és gyermek előadás felhelyárrakkal.

Ludas Matyi.

Eredeti tüneményes bohózat dalokkal és tánczsal.

Eladó ház.

H.-Bözörményben, a piacz köz-
vetlen közelében, szabadkézből eladó
egy ház, mely áll:

- 7 husmérő helyiségből, uj, 6
évi adómentes,
- I bolthelyiségből,
- 3 szoba, konyha, kamara,
kétszeres pincze, melléképület és kert-
ből.

Az egész ház ez idő szerint is
szerény bérleti viszonyok mellett 765
frtot jövedelmez évenként.

Venni szándékozók értekezhetnek

H.-Bözörményben,

Péter Károly

gymn. tanárral.

256.

1894. v. k. sz.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni királyi j. bíróságnak
3242. 1894. P. számu végzése folytán köz-
hirre tétetik, miszerint Tóth István mint
Tisza Kálmánné megbízottja részére Fodor
József debreczeni lakostól 300 frt tőke, en-
nek 1893. évi Nov. hó 1-ső napjától szá-
mitandó 6% kamatai és eddig összesen
28 frt — kr. perköltség erejéig 1893. évi
december hó 21-én bíróság lefoglalt és
700 frt — krra becsült érczkoporsókból
álló ingóságok — 1894-dik évi Már-
czius hó 17-én d. u. 4 órakor kezdetét
veendő és Rózatér 5-ik szám alatt meg-
tartandó nyilvános birói árverésen, a
legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfize-
tés mellett, szükség esetén becsáron alól is
el fognak adatni.

Debreczen, 1894. évi márczius hó 5.

Sugár Gyula,
birói kiküldött.

Minden hasonló készítmények-
kel szemben előnyben kell része-
síteni ezen labdacokat, melyek
mentesek minden ártalmas anyag-
tól, a legnagyobb eredményvel
használatnak az altesti szervek
betegségeinél, könnyen hashajtók
és vertisztítók; egy gyógyszer
sem kedvezőbb és a mellett egé-
szén ártalmatlan.

székrekedéseket

a legtöbb betegségeknek e biztos forrását olvasni és czukrozott alakja miatt még gyer-
mekek is szívesen veszik. — Ezen labdacok dr. Pitha udvari tanácsostól igen meg-
tisztelő bizonyítványokkal lettek kiöntve.

Egy 15 labdacot tartalmazó doboz 15 kr. Egy henger (8 doboz 120 labdac)
ára csak 1 frt o. é.

ÓVÁS! Utánzásoktól mindenki intetik. Kérjen mindenki világosan

Neustein-féle Erzsébet pilulákat. — Csak valódi, ha minden

doboz a mi törvényesen bejegyzett vörös nyomású védjegyünkkel van ellátva,
u. m.: Főraktár Bécsben: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Neustein
Ph., Belváros, Ecke der Planken Spiegelgasse. — Raktár Debreczenben
Rothschnek V. Emil és Tóth Béla (előbb Göltl Nándor) Balázs Ödön, Miha-
lovits István, Tamásy Béla és Füleki Pál
gyógyszertárában.

Kontsek Géza,

előbb

GASZNER KÁROLY

magkereskedése,

Debreczen, Kossuth (Czepléd) utca,
ajánl:

mindennemű gazdasági magvakat,
mint valódi

Francia luczernát, Olasz és Magyar luczernát,
Vörös virágu löherét.

Ólomzárolva és aranka mentességre nézve megvizsgálva.

Valódi oberndorfi répamagot, Utántermelt répa-
magot, Óriás piros hosszú répamagot, Hosszu sárga
húsú buczok répamagot,

fajazonosságért és csiraképességért kezeskedem

Fű- és perjemagvakat, mint legapróbb levelű skót
perjét, — angol perjét, — ber-
lini állatkerti fűmag vegyületét, — finom pázsit fűvet (Lawngras),
Rozsnokot stb. stb. — Nemkülönb. kitértő minőségű friss

konyhakerti vetemény s virágmagvakat

nagyban és kicsinyben.

Egyszeri kísérlet mindenkit meggyőz, hogy t. vevőim legmesz-
szebb menő igényeit is, jutányosan és legnagyobb meglepődésökre
elégittem ki.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

KONTSEK GÉZA, előbb Gaszner Károly.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS!

Üzlethelyiség változtatás miatt
raktáron levő

FÉRFI-és GYERMEK-

RUHÁK

minden áron eladandók.

Tisztelettel

KATZ HERMAN.

Egy irodahelyiség, a főtéren kiadó!

Debreczen, 1894. Nyomatott RUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Kaszanyitzky Endre

DEBRECZENBEN, főpiacz 1900.,

Nagyválaszték és jutányos árak mellett ajánl

Porcellán, Chinaezüst

Bronz és Majolika
ujdonságokat,

Ditmár, Brüner s hazai gyártmányu

asztali és függő lámpákat,

nap- és villámégőkkel,

porcellán-, ét-, kávé, thea-

uzsziote mindennemű

üveg-, ivó- és likörkészleteket.

Videki megrendelések pontosan és gyorsan
teljesíttetnek.

Árjegyzékkel kivanatra bérmentve szolgálók.

A Borries-féle uradalmak, igaz-
gatóságának Eckendorfban (Eszak-
Németország) tudomására jöven, hogy
eckendorfi répamag több helyről, mint
eredeti vagy javított ajánlatik. Köte-
lességének tartja tehát nevezett igaz-
gatóság a gazdaközönség érdekeben
köztudomásra hozni, hogy

eredeti eckendorfi

takarmányrépa-mag,

valódi minőségben

Ausztria - Magyarországon

csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

Budapesten

kapható, a mennyiben az eckendorfi
uradalmak mint ez évben, ugy 1898-ik
évig csak egyedül ezen cégnek fog-
nak répamagot szállítani, mely cég
az erre vonatkozó árjegyzéket kivanatra
ingyen és bérmentve megküldi.

D

gőzfűtési

M o s t

— é. —
tünk vissz
rendi alk
ben törté
nagy erőt,
nyert álla
den mozz
rendithet
hogy végr
1848 ki t
megvalosu

A nap
mányát ér
kai viszon
alapján.

A ma
nyos addi
kezetek do
ellenállhat
jes, mig
kezeti kén

A ma
ságának e
törvényein
ieketek r
lelkiismer
ságoknak
jogellenes
zsákmány

A DEBRE

N

S

A

J

H

C

B

D

M

B

H

E

D

U

A

A

E

A

F

Z

B

K

L

U